Constitui pater reverendissime Iordane cardinalis meis itineribus tibi librum
insularum cicladum atque aliarum in circuitu sparsarum destinare figur-
arum una atque suis temporibus priscis usque in hodiernum gestis. Qui postquam
periculis infidelium parvisque procellis omnia in sex percensita annis iam exacta
adolescentia atque mea florentia derelicta, colocensem amenissimam petii civita-
-tem ut finis amodo esset meorum iam laborum et aliorum hinc inde scalarum
ascendere. Igitur postquam aliqualis graiarum litterarum michi noticia potuit
amor tue caritatis ad aures tui servuli velociter convolavit. Qui postquam hostium
mee mentis adhesit ut semper ibi commoraretur, ab isto libro iam per me denuo
ordinato et tibi directo detentus est. Ergo cape precor munusculum a longis iti
neribus missum in quo multa antiqua patrum narrata succinte videbis, et hero-
-um magnalia antiquorum per totum congesta, germinantur cavernes insuper mon
-tes con fontibus una in pascuis que campis descendere nimphas: et in arentia saxa
egas vagantes ubique. Denique portus cum promontoriis illis astantibus scopulis et
et opida cognosces et maria pandentur in istis: sitque finis amodo nostre ingre
ssionis pariter et nomina deinceps omnium insularum atque locorum de quibus
tractaturi sumus ordinatim hic ponemus ut cito legentibus iter pateat sine labore
Ergo meum inceptum a Corfu dirigatur, que hodie a multis prima grecie versus
occiduum est appellata: deinde pachisos leucata: dulichia: chiphalonum:
Iacinctum: strophades: sapientia: chituria: Sequilus: Creta: Carpathos: rod
do: Simie: Caristos: dily: Caria: astimphalea: Egapha: sincadros: policandros
millo: siphanos: serphinos: Thermie: Cea: Andros: Caloyeros: tino: michono
delos: suda: paros: Antiparos: panaia: naxos: podia: Reclea: cheronio: Ana-
-phios: Brupot: chynera: levata: Caloyeros: choa: claros: Heropatinos: Dipsi: cr-
-usie: ycarea: Mandria: Agathusa: formacus: samo: furni: tenosa: psara: chyos
Lesbos: tenedos: Galipoli: marmora: Calonimo: scopuli: Caloyerorum: polis: Sta
-limni: Embaros: samotrachi: tasso: Mons sanctus: sanstrati: limen: dromos:
Macri: schiati: et scopuli: sanctus elias: schiros: Egripos: Eginaque.

Restat nunc pater generales demonstrare particularitates et provintias
circumcirca positas cum marine amplitudine et qui in hodiernum dominan-
-tur in illis: dicitur ergo arcipelagum mare quasi dominus maris. a Roddo igitur per
lineam rectam usque maleum promontorium milliaria CCCCL: et a creta usque
tenedum milliaria D in quibus totum mare concluditur arcipelagi. Hinc asya
minor adheret in qua cilicie pamphilie frigieque betulie provintie ampliantur: sed
postquam theucri eam diu possidere ab eis turchia nomen accepit. Qui ruentes per civi
-tates sine meniis populi sub eis pacifice gubernantur: Ad occiduum postquam mare
transitur helespontum grecia statim plana ampliatur et in omnibus usque

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

andrianopolim fertilissima nimis: et a leua tendens uersus thesalonicam prouintiam
populata satis reperitur: ubi ciuitates q3 loca delinquimus et ad montes deuenim(us)
altos cito ad euboiam q3 thenarum loca pergitur ultro: quarum pars maxima
a turchis possidetur. Egeum uero mare uolunt antiqui ab egeo rege et pater
thesei dictum quod ab helesponto incipit et multos abluens sinus usq3 malen
distenditur promontorium Cyclos enim grece latine circulus: eo q(uod) omnis
inter istos arcipelagi scopulos ex cicladib3 uocabantur. Peractis igitur gen
eralib3 diuisionib3 huiusmodi descriptionis ad particularitates dictarum
insularum reuertemur. in quib3 dum rubeas enumerabis ip(s)arum l(itte)ras nom
mei q3 tui et quo in loco tempore p(er)feceram opus manifestabis. ea p(ro)pter ut cuncta
comprehendas in nigro montes in albo planicies in uiride aque pandent(ur) ma(n)ifeste

1 Insula hec que prius ostenditur circira ut corcira a rege olim dicta est
que corfy nominatur et .C. milliaria circuit. uersus meridiem montuosa
per totum remanet. quib3 montib3 arbores ualanidarum fructificantur: in ampsi
poli uero promontorio opidum sancti angeli munitissimum erigitur q(uo)d a longe
naute prospectant: ab oriente uero usq3 corfy z ultra ex parte trionis plani
ties amena et multarum habitata gentium ampliatur: et in ea olim circira
urbs deleta cernitur torniamentis q3 columnis ampliata: phalarius mons
altissimus ab ea uidetur. qui dodonam siluam in terra conspicit firmam in q(u)a
ut ait ouidius templum fuisse dodoneum maximum ioui sacrum: in quo duas a
celo columbas descendere solitas z ueterib3 insidere quercub3 et ex eis postu
lantib3 r(espo)nsa dare: Tandem ex eis ut aiunt altera transuolauit in delphos
boetie ciuitatem et ibi apolinis delphici clarum fecit oraculum: altera ab
amonis iouis templum in africa transmigrauit: In radicib3 aut(em) montis huius
scopulus est. quem ad similitudinem ulixis nauis fuisse dixere uetusti: prope
uero leucinam promontorium Casiopis menib3 erectis et iam a piratis olim
desolata uidetur: Cuius in radicib3 planicies una cum infecta palude probatur
a latere uero horum menium ecclesia matris domini ab hominib3 uisitatur mul
tis qui ex auditu repatriantur hylares. Ad trionem uero epyrrus a rege dictus
altissimus incipit montib3 in quib3 eleni propinq(u)a m(ar)i(tim)e troia. que et butrento
nunc panditur ut ait Virgilius:
Littora q3 epirri legimus portum q3 subimus: Caonio z celsam butroti ascend
imus urbem. per hanc igitur insulam titus quintus flamminius ut securus
pergeret ad romanum exercitum bellum cum philippo macedonie rege
facturum transitum fecit.

CRIPHO

fo
montes mag
Crifo
po
CRIPHO
Sanctus Augustinus
Sanctus baxilius
Silux dodo
Scopulus ulixeis
casali
ciuitas beneuenti

Supra corciream ad orientem pa[x]osi[us] est insula x milliaria in qua sine meniis vil la est paucorum possessa hominum propter turchorum insidias media ergo ad orientem plana remanet vineisque domesticis arboribus feconda. et port us tutus in ea concluditur. que ut aiunt una cum corcira olim tenebatur insula. sed propter crebras tempestates neptuni atque eoli terra tenax que inter duarum insularum est inuenta mare efficitur. et Corcira ab illa parte die ac nocte minuitur :~

Transientes nostras rates ad orientem per C. Miliaria antiquum olim leuchomontem sub imus et iam diu inter ipsum quoque adiacentis coles mare deueniens propter fluxumque refluxum quater in die lm. tantum miliaria insula est effecta. que inter umbrosas uales fontium irriguas efficitur nimis. quo in medio campus circondatur et cum armentorum multitudine videtur. ad orientem uero portus concluditur et si ad trionem prosequeris alterum tutiorem reperies qui a montibus quoque siluis ac fontibus est ornatus. cuiusque uero diu procedens fons in littore fluentissimus reperitur quo in loco uiatores quoque circumstantes refrigerant. a leuatione in radicibus montium ciuitas uetustissima quoque deleta olim uidetur in qua templum apolinis erat uetustum et in eo loco eneas descendens a troya arma dimisit. dicens virgilius:~ Mox et leucate umbrosa cacumina montes: Et formidatus nautis aperitur apolo: deinde peractis seculis hanc octauianus cesar restaurauit deletam ciuitatem que nicopol appellabatur ibique templum apolinis edificauit postquam antonium in hunc locum atque cleopatram deuicerat. Virgilius. Hic augustus agens ytalos in prelia cesar:. In con spectu uero huius in mari turris est a qua non longe opidum cum ponte denotatur vbi aer in estate infectus spirat quibus in locis ampla pandebatur planicies. si autem ad trionem accedes siluam et ambrachium sinum ostendes. ad orientem denique insule inculte propalantur in quibus olim habitauerunt pres nunc tandem propter insidias piratarum ad desolationem deuenientes :~

Ostendimus leucha tam nunc ad dulichiam transiemus que ollim ytaca et nūc
ualde de copare nomīatur altis rupibz circumsepta que montuosa et in
utilis nisi in medio exiguus planus aliquibz arboribz qz casis hētur et circum
circa portuosa satis de oriente ad occiduū mīta et in latitudine m̄ amplia
Cuius quidem duo extremi in duobz aperiunt cornibz a nautis in nocte periculo
suz fuit. Et enim ut aserunt ille eloquentissimus grecoruz ulixes qui quasi
ad omnia modum inueniebat penolopem ytaci filiam sumpsit in coniuge/
et ex ea thelamacum sumpsit filium/ tandem raptam elenam a paride ire
ad troyam conatus est/ et se insanum simulauit/ et ueniente palamede ad ytacā
animalia diuersi generis iugo iunxit ad aratrum z salem seminare compertus
est/ Verum palamedes astucia iuri suspicatus est: Capto paruulo telamacho
ad explorandam ingenij sui fraudem eum aratro apposuit/ Vlixes uero uiso filio
confestim dimouit aratrum et sic cognitus in expeditione ire conatus est/
Capta denique troya in contione cum eloquentia sua arma achilis contra ayaces
uicit post q̄m igitur a troya recesit et conatus uisitare patriam/ multis quippe
agitatus procellis in longissimos errores ac peregrinationes decennio euectus
est tandem multa in itinere passus ad hanc deuenit insulam in fecto in domuz
suam cum procatoribz penolopis prelio non deinde magno tempore uitam finiuit
" Et fugimus scopulos ytace laertia regna: et terraz altrices seui execramus ulixis:

Valdecopare

F

inis de ytacha de cefalonia incipiamus q olim cefalonum dicta et i montibz
tota cephali grece cap latine q apparet nautis ab haustris uenientibz rotuda
uelut homis capit ut quia a tpre troyanorum usqz hodie cap dominij insularum istarum
hec fuit et titulus ducati huius ab ea incohatur / legi etiam in antiquis cronicis ulixes
fuisse ducez regionis huius et a cephalonia titulus ter petrabatur / q rotunda et in
montibz asp̄ra c. circa m cuius i medio elatus mons erigitur / hodie leo sine flumie qz
scaturiginibz aquaruz dicitur / in q multitudo fagoruz qz pinorū p circuitū insurgunt
et qd plus est siluestra non pauca errantes sine potu z nunq aquam īuenientes
ore apto aerem e montibz recipiūt in potu estate illa / serpentes et eis ibi as pides
inuenunt qui calorem sentientes humanum sine lesione dormiūt / ab oriente uo
in littore francisci ecclia z adoramus et ab eo edificatam q mortuo omia dulcia pducebā
fuit etiam insula hec quasi ultra q tempore beli macedonici romani ceperūt in dedici-
onem / ad occiduuz igitur viscardus portus a roberto viscardo domino apulie dictus
apparet in q olim pithilia ubi chilon lacedemonicus phus aliquoz annis stetit ut ait
epyphanius cypricus: et tante extitit autoritatis qz industrie qd in templo apolinis
litteris aureis hec scribi fecit scilicet: nosce te ipm cuius precepti tanta uis est ut scribit
cicero qd nulli homini tribuatur: cū eis dicit nosce te animam tuam intelligit / nec
intellexit de membris aut de statura qd est facille: sed intellexit cognitos defectus
animi reformemus et qd actibz nris nosmet ipos metiamur nec inertia sinamus cor-
rumpi nobilitatem nram aut opinionem tumefacti audatia ridicula corrumpam: Bel-
lisarius deniqz nepos iustiniani augusti clase sua hic uenit et eam a procelis re-
parauit / qui audiens italiam a gothis manifeste subiugatam pietate motus sua clase
in africha deuenit et gothos ab ea qz trinacria expulit / deinde perueniens neapolim
qua patefacte porte non fuerūt per annum in obsidione stetit / q capta uiros mulier-
es et infantulos siqs in ea reperit igni ferroqz destruxit / deinde ursus ueniens Romaz
Gothi fugaz arripuer: conti uo ytacham samus e z ad meridiem portus scti ysidori ma-
nifestat

Cephalonia.

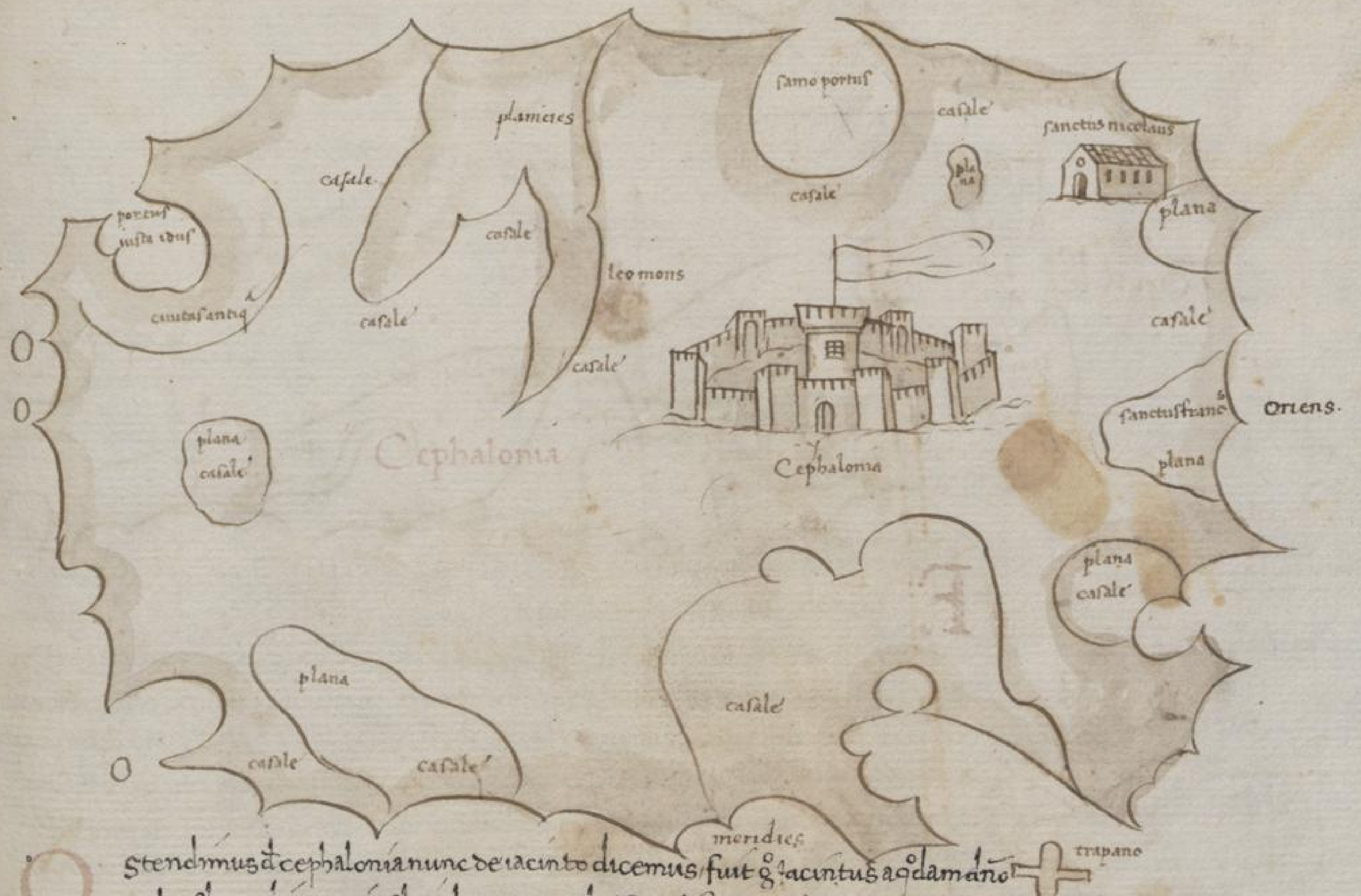

Ostendimus q̄d cephalonia nunc de iacinto dicemus / fuit quo iacintus a quodam anno
uel a flore dicta quia florida et amena habetur et quo coriciachii sinuz sita est
ex qua in hyspania uisse ar quia saguntum oppidum nobile romanoruz amenissim
condiderunt quod ab anibale expugnatuz deletuz quoque fuit / hic etiam hyerusalem olim
nominata est / que cum obertus uiscardus dux apulie sepulcruz uisitare dispositus
et in somnis reuelatum ipm hyerosolime moriturum ille ante cephalonez deueniens
ut dictum est ad hanc applicauit insulam et egrotus in loco ut audiuit nomen insule
hyerusalem nuncupari paucis expirauit diebz / ad triones quo plagam planam pascuis
roribz opulenta apparet / ad orientem uo portus na et dictus est / quo coram campo
lacus picis liquide restat / in quo bos punctus a musca cecidit et statim suffocatus
est / iusta et enim hunc nauis onerata maluaxie in nocte caliginosa uentis pro
in eadem arenam uelis tumidis ignari nauigationis sine lesione irruit et sic imobilis effectus
est : Veronica et audiens nomen huius insule hyerusalem ob deuotionem in eam ascendit
et ibi ut dr sudarium christi demonstrans ut mortem saluatoris dum predicaret ad
fidem deuote sunt reuersi / ad orientem in ripam ut aiunt uena metallorum aperit / et per
totam meridiem plagam inter umbrosas arbores in montibz eleuat / ubi ad occiduum uenimus
pilosus quoque sancti nicolai portus includunt optimi et salinarum planus prope aperit / ad triones
deniqz prope meduz ciuitatis insurgitur que a terremotis sepe deleta est / ibiqz me
ducissa me in progenie sepulta iacet / ambit insuper lxta circa m aera bona atqz placabili del-
ectatione omnium habitantium / Virgilius iam medium apparet fluctu nemorosa iacintus

Restat nunc iordane pater in hoc ionio mari ad haustrum scopulos tibi demonstr-
are sctissimos, qui ollim obsecratissimi habebant plote dicti unius milliarii in
circuitu, deinde echinande ab echinis piscibz in achelgo flumie propinquo, postea stro-
fades a stroffe grece reversio latine interpetrat, in ea igitur frnitas caloierorum
residet, que cum piscibz aquaqz asperam trahit vitam et quia semel a barbaris capti
omnes venditi fuerut, moderni colentes ut secure viam dei contemplare possent
turrim edificaver in qua vere vitam gerunt eremiticam et ex omi progenie plusqz
quinquaginta ibi coadunati reciant: hec igit cum parva propinq tempor phinei reg
arcadie a piratis hitate fuere certum est, qui scientes dictum phineu filios suas suar
palice eorum noverce cecasse et huius sceleris ultionem usqz in arcadiam phineum
obsiderut, et ad miseriam reduxerut, quos cetus et caladus apr palices fres fugaverut
ipmqz phineum a piratis liberavere, z pyratas usqz ad istas pepulere insulas, Ergo illi
iuvenes dixerut strophades hec est reversio in mutatione insulis, tempor igr enee qui
a troia profugus petens italiam cum huc applicuisset suisqz comitibz epulantibz arpie
de arcadia pulse has insulas colentes pabula aut rapiebant unguibz aut tactu fedissimo
polluebant, et ab eis ferro expulse celeno harum maxima dixit: Ut in virgilio dats
Ibitis ytaliam portusqz intrare licebit: sed non ante datam cingetis menibz urbem: Quo
vos dira fames nreqz iniuria cedis: Ambesas subigas malis assumere mensas: Ergo dicte
sunt arpie a voracitate quia ibi piratarū congeries z omia applicantes fedabant ava-
ricie et rapine: Servatum ex undis strophadum me littora primus, Excipiunt
strophades graio sub nomine dicte: insule ionis in magno quas dira celeno: Arpieqz
collunt alie phineia postq clausa domus mensasqz metu liquere priores: tristius
haud illis monstrum nec sevior illa: pestis et ira deum stigys sese extulit undis
Virginei volucrum vultus fedissima ventris: proluvies uncteqz manus et palida semp
ora fame. Nunc aut de malo in bonuz hee insule sut reverse qz quanto magis ollim procul
navigantes sistebant tanto melius nunc affectuose devotis precibz eis adherere fest-
inant, in quibz turris cū ecctia ē et caloyeri horis canonicis in ea conveniunt
ubi quimicius .i. prior vita sanctoruz patruz coram omibz legendo declarat igr quad
sit vita istorum iudica pater quia certissime asperrima reputat.

Cum spacium unius habeant milliarii et a terra octingentorum stadiorum elongati ibi carnes neglecte sunt: et cum piscibus sepe a sole combustis paneque arido et aqua uitam sustentare congaudent ut altissimo inmaculatam quilibet possit reddere uitam :~

Stanpharie

Venio inde ad sapientiam coram modonense ciuitate que parua et fructuosa apparet et dicta est sapientia ut nauis transeundo sapienter a scopulis ibi occultis se custodiat: vel. quia ibi mulier greca cum habitaret futura incantationibus transeuntibus resoluebat cuius in medio mons erigitur in quo modonenses a longe uelus vigilant ut circunstantibus innotescat: ad orientem uero alique apparent insule inculte et ab equis habitate: Quarum minor tempore magni amorati turchorum una biremis infidelium intempeste noctis hic applicuit que subito ecclesiam inuasit cumque circum consisterent et caloyerum psalentem audirent porta ecclesie nusquam inuenta est et sic usque mane remanserunt ibi: lux autem facta et insidias christianorum timentes donec caloyero sua damna restituere a littore recedere non ualuerunt: Coram igitur insulis dictis due eriguntur ciuitates: Modonum prima liquoris bachi abundantissima: et coronum seconda liquore dee paladis coronata que ambe in prouintiam moree consistunt: et olim peloponisus dicta a pelope rege filio tantali ut ait Balaam homo bellorum et insignis plurimum: qui cum apud stigias regnaret bellum habuit aduersus oenomum regem elidis atque pise: vnde bellum ingens commouit atque ypodomia potitus est tandem cum apud argos regnasset a suo nomine peloponensis nominauit :~

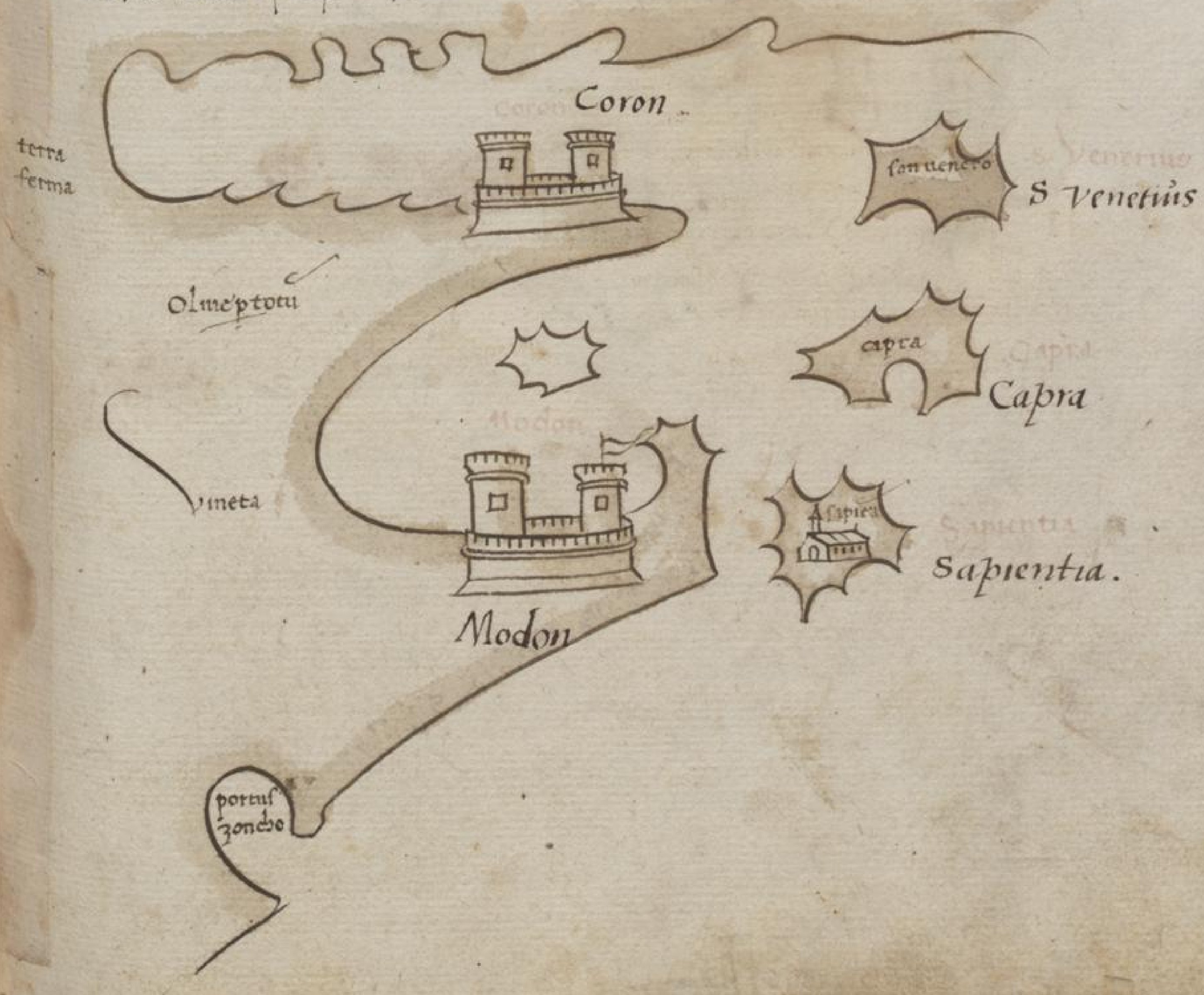

Superfluum enarrare mihi videtur quot in istis partibus apparent scopuli qua strenuum nullum invenimus in eis nominare factum ideo de eis taceamus
Et ad citiriam vel cythaream insulam accedamus que cetri hodie nominatur.
Unde prima insularum archipelagi ad occiduum computatur: que quasi per totum in montibus insurgit: in quibus oppidum citimum aperte videtur: ubi venus honorifice celebrata est: ex quo et venus et insula sumpsit nomen: sculpebatur et enim puela pulcerrima nuda et in mari nata tenens concam marinam in dextera ornata rosis et a columbis circumvolantibus comitata: Vulcano deo igni rustico turpissimo in coniugium assumpta: ante eam tres stabant mire iuvencule que tres gratie vocabantur: quarum due facies ad ipsam converse erant: una vero in contrarium vertebatur: cui etiam cupido filius alatus et cecus assistebat: qui sagitta et archu apolinem sagitabat: propter quod dis turbatis ad matris gremium puer timidus fugiebat: iste planeta est feminee complexionis et ideo in specie puele calida et humida: et ideo vulcano idest igni dicitur maritata: et in mari imersa qua comitata calori et humori cupidine deum amoris peperisse idest carnis concupisentiam quia stella ista excitat concupisentiam: tres puele: tres culpe: avaricia ad lucrandum cum actu venereo: carnalitas ad coniungendum actu carnalitati infidelitas qua propter denarium diligere hominem demonstrant alatus quia cito accedit et coniungitur cecus quia non curat ubi diligit: Igitur ex hac insula paris priami filius elenam menelai uxorem non invictam rapuit que ad diem festum iuxta mare situm templum hodie cognitum venerat: ubi cum alter alterutrum respexisset utrusque forma operam rapine dedit: qui cum operam facto dedissent maximum demumque excidium consecutum est: a qua rapina omnes grecorum principes in desolatione tye unanimes fecerunt coniurationem cumque illam frustra sepius repetissent sub ducatu agamenonis omni in genti exercitu post decennium ylion ceperunt et menelao elena restituta est: cumque ipse tempestate maris circumacta pro omnem egiptum delata est inde in lacedemonia sunt reversi: circuit quoque lx milliaria in qua pauci habitant et circumcirca scopuli videntur cum recentissima aqua draconarie dicte.

Breue a hinc spacium usque scoliu anumerare possumus et x m. circuit in quo oppidum
Bollim nunc uocu ab agrestis sit possessa asinis nemo hominum habitat: Itaque si sup
corium asini agrestis dormies demones non timebis epilenticum curabit: si de fron
corio sup se tenebit ut de ungula arsa bibet ut anulum portabit et suffumigatione
de ea facta parturientem liberat si de arsura petre capitis ut maxille fabricanti ad
bibendum prebes liber erit si de sanguine auricule bibes ut onguentum facies cum succo
serpentarie et olleo rosato et unge renes ante accessione quartane sanus remanebit: solu
unt membra contracta sicut humores si cum brodio eorum carnium abluent et femine
cum brodo asine et cum adipe vngant et meretricibus ualet et medula hosium in neruis

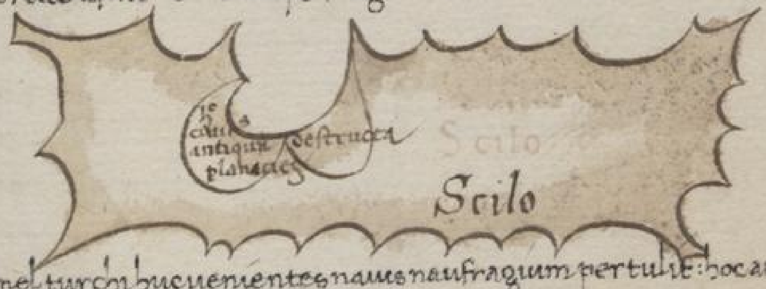

Semel turchi huc uenientes nauis naufragium pertulit: hoc audientes cretici cito ad in-
feros viam eis parauerunt: et nauis intempeste noctis in hanc ruit insulam in qua naute die
octaua omnes in tabulis iam ab eis congestis natantes contra chiturnam perierunt: nisi unus
illorum qui remanens in scopulo et pastus radicibus arborum atque erbarum circa annum transeuntes
recollectis incolumis euasit:

Omnia quamuis que hic naranda erunt in libro quem de creta composui sint prolixiora
hic propter legentium comodum succinte in tribus partibus insulam clare diuidas
que est in medio mediteranei maris posita fere que ab omnibus partibus montium circum-
data et vndique a uentis agitata: de oriente ad occiduum cc m. et in latitudine lx
m. distare videtur: ad orientem salmon mons qui ad insulam carpati prospectat ad occi-
duum prospectat et eleuatur mons coricis qui ad maleum respicit promontorium: fuit autem
a filio nebroth creto creta dicta ut quia terra hec ad modum terre tenacis et albe nomen
accepit: habuit enim centum ciuitates quarum vestigia ad sexagesimum accessi numerum In qua
saturnus sagax et potens ut dicitur filius vrani id est celi et veste id est terre erat et ad dei
similitudinem se fecit orare: ipse et eius prius era signauit et nomen ipsius apposuit ignaros
arua color docuit: et semina agris imponere atque colligere ordinauit: Ad sui laudem
aram condidit et sacra instituit que saturnia appellauit vestem sororem suam sacro
copulauit conubio et ex ea plures susceptos filios scripsere quos aiunt omnes deuorasse
ne ipsum a regno expellerent ut inuenerat et iouem seruatum vxoris fraude clam
in ydeum montem nutriendum misit et curetis populis comendatis et in antrum montis
yde delatis ut ad vagitum non audiret cymbala et tympana pulsabant: et ad sonum
apes mela in os eius afferebant id est nutrices de lacte et mele eum nutriebant: Hic tandem
cum adoleuisset et bellum habuit cum titanis inde patrem a regno expulit qui seuerus et carnem
humanam docuit immolare et filios proprios: Iupiter igitur ex fuga patris dominus cretensium

factus sororem suam iunonem in coniugem accepit et glorie auidus in multis locis ad suum
nomen templa construxit licet plures fuerint ioues tamen iste cretensis maior omnium fuit
quia multa bona et utilia humane uite adinuenit: Mortuo uero corpus iuxta oppidum alauere
posuere quamuis dicatur in celo esse deificatus ibi ergo prope montem hodie de suo nomine dictum
in radicibus ad trionem ptolomeo demonstrante via antrum manufactum quasi albatum paruo
ore iii in longitudine et quatuor in latitudine brachiorum reperimus cuius in capite
sepulcrum iouis maximi suo epytaphyo delecto cognouimus: Extra uero in superficie
spelunce edificia maxima admodum ampliabantur templi: Cum itaque versus austra
lem vergimur prope mare ad orientem ierapolis cum ingenti marmorum edificio est
in italia cum musaicis edificiis similis ruinare: quod in templo grecis sculpebantur litteris:
monda pedem quasi uel a caput et intra Chisamopolis magnifica erat ubi promontorium
ca distum hodie spadam appropinquatur: deinde chidonia que hodie a chanea ameniissima
betur in qua metelus contra cretam ueniens primo in duobus annis igni quasi ferro insulam totam
posuit et vindictam fecit a marco antonio qui conflictum in mari a creticis rome depor
tauit vt ait titus liuius: Ad Retimiam uenio deinde ad candacum hodie candia et metro
polis: postquam ueneti eam emere et denuo hanc edificauerunt: Ad chersonensum deuenio ollis
alta meniarum: deinde ad clopixopolim hodie istrinam concurro in qua fons octo molendiorum
aperitur et iuxta sequendo oppida in sumitatibus montium alia reperiunt quorum in medio
sarandopolis ciuitas ollim gigantum erat a qua seccia deriuata est: In fine uero insule ad
orientem salmon mons propalatur omnium altissimus uicinorum: Regredior ergo ad occiduum
postquam a salmone monte recedimus et per medium insule ad ditrum properamus monte
et in sumitate huius lasseti campus xviii in circuitu miliaria fortissimus habetur: Ad austrum
autem ampla elongatur planicies mesarea dicta in qua circa medium non parua uestigia
amplissime vrbis Gortine ollim mitropolis apparet que minois regis principalior
extiterat et quantum nostra florentia in ambitu manifestatur cum arte magnifica et con
ductu aquarum descendentium que totam deinde rigabant urbem in qua duo ad plus mil
lia columnarum marmorum et ydolorum prostrata enumeraui Ad trionem autem in monte
per milliare ore strenuus laberintus vt aiunt reperitur in quo Minotaurus a dedalo coloca
tus et propter theseum fraude fedre sororis in eodem loco interemptus occubuit. Ad occiduum
ad x miliaria famosissimus mons et altissimus apparet yda cuius in radicibus Gnosia ciuitas
ollim uidetur in qua igitur sine arboribus mons erigitur iste quorum in medio pars sublimior est
vbi saturnus vt aiunt templum ad sui laudem stabiliuit et ibidem carnem primo sacrificari
ordinauit: sunt et enim de medio usque ad summum per totum annum niues: Et de gnosia
usque ad eptanapolim iii miliaria et in altitudine ii quo in spacio multa erant ennaranda
autoritatibus multorum autorum: Ad occiduum uero inter vmbrosas vales: de xii domibus
romanorum constantini tempore huc uenerunt habitatum et de gente in gentem diu renouati
arma et cognomen antique cognationis usque in hodiernum tenuerunt et ad grecum

deuenerunt ritum: et pmo gbortaci latine saturi quingenti in numero: melisini ve
spesiani tricenti: ligni sectiles mille sexcenti: vlasti papiniani ducenti: cladi ramuli
centu octuaginta: scordili allati octingenti: columi colorenses triginta: archuledes
vrsini centum remansere. Versus denique angulum huius insule leuchus eleuatur
mons a quo flumina hinc inde descendunt plura et in vmbrosis ipsorum vallibus tot et tanta
ciparissa pululant et crescunt quod incredibile foret ad narrandum et ex eis per
vniuersum tabulas mittunt: vnde in en. Virgilius Creta iouis magni medio iacet
insula ponto: Mons ydeus vbi et gentis cunabula nostre: centum vrbes habitant ma
gnas vberrima regna:

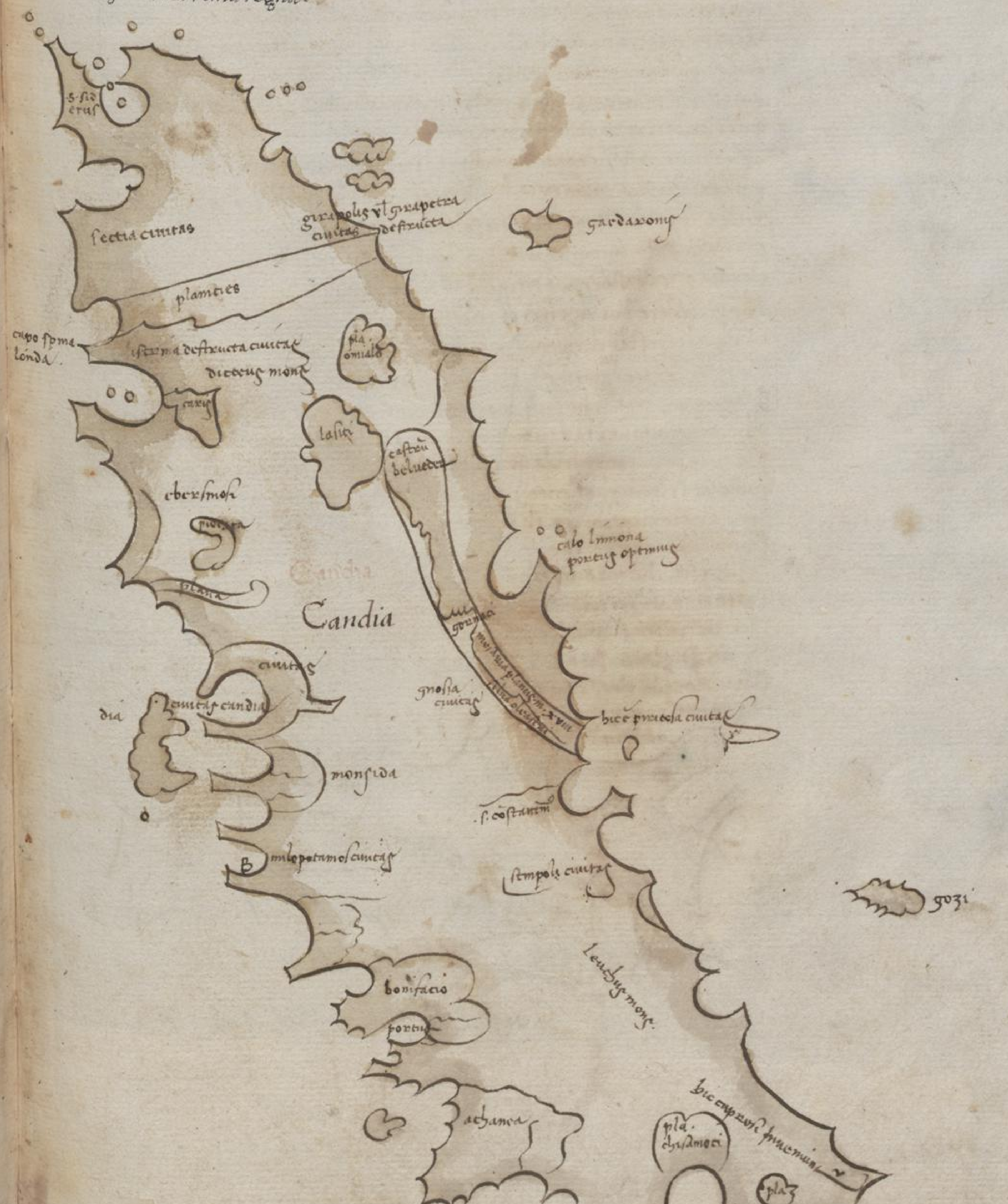

Narratum decreta nunc ad insulam carpanti uenio carpos enim grece fructus
latine et palene dicta a filio titanis ibi dominante ab hac igitur palas sorti
ta est: ex quo quia in ea fuit nutrita cum prius uocaretur minerua dea sapientie et
de cerebro iouis nata que in similitudine unius domine armate erat sculpta: caput
circum cinctum ydrie et casis cum crista lancea in dextera et in sinistra scutum crista
linum cum monstro gorgone vestes triplici colore iuxta se oliua cum noctua desuper
igitur erat armata quia sapiens est armatus virtutum scutum fortitudinis lancea recti
tudinis et iusticie galea sobrietatis et temperantie Iris claritatis et prudentie
oliua pietatis et misericordie noctua humilitatis et occultantie: triplicem uestem
tres virtutes theoricas cristalinum splendorem ueritatis ymago terribilis timor
diuinus: Gorgona ymago mortis uel diaboli: crista hominis fuit enim hec patria yapeti
qui duos habuit filios epymoteum et prometheum maximi ingenij et vehementis studij
qui de limo terre homines formasse simulacrum: quod dilecta minerua promotheum
duxit in celum vt si quid de celestibus uellet ad sui corporis perfectionem possit eligere
qui de cursu solis vnum ex radijs furatus intra eius pectus animauit simulacrum
vnde a ioue fulminatus et in caucaso monte ligatus iecur vulturi prebuit perenniter
corrodendum: in monte uero caucaso prometheus studens naturam hominis a principio
terram esse considerauit: veniens ad aliam naturam comprehendit animam ex
celo procedere cuius vigorem et celestis origo furasse radium solis .i. sua contempla
tione ad celestia dirigens Et vultur seu aquila iecur corrodat nichil aliud est
quam viri studentes exteriora inficiunt et interiora consumunt: Fuerunt igitur hic oppida
septem quorum tria hodie inter montes habentur que circuitur litera M et ad orientem
ollimpos ciuitas extat cum portu tristomos quasi scopulo sano Ad occiduum in portu
theatros duo erant oppida in acrotiry .i. ponta videlicet turcho et archasas vbi
nunc sanctus theodorus denominatur et in conspectu cuso insula est montesque corach
oppida prope montem gomali apparent in alto et ad trionem uero iuxta mare ollim
franti ciuitas ampliata erat vbi non longe qui in medio insule mons anginara et
et foros sancti elie manifestant vbique ad trionem uero planum extat cuius in capite portus
a gata ampliatur per totam denique tamquam bruti habent qui laborantes in pice cum lacte su
stentant vnum semel infideles in ea uenientes et clam in nocte per insulam lucratum duxerunt
carpati quamuis vigilantes super eos viriliter biremem incederunt illi uero constantinum de amissa
preda in montibus plusquam centum perire :~

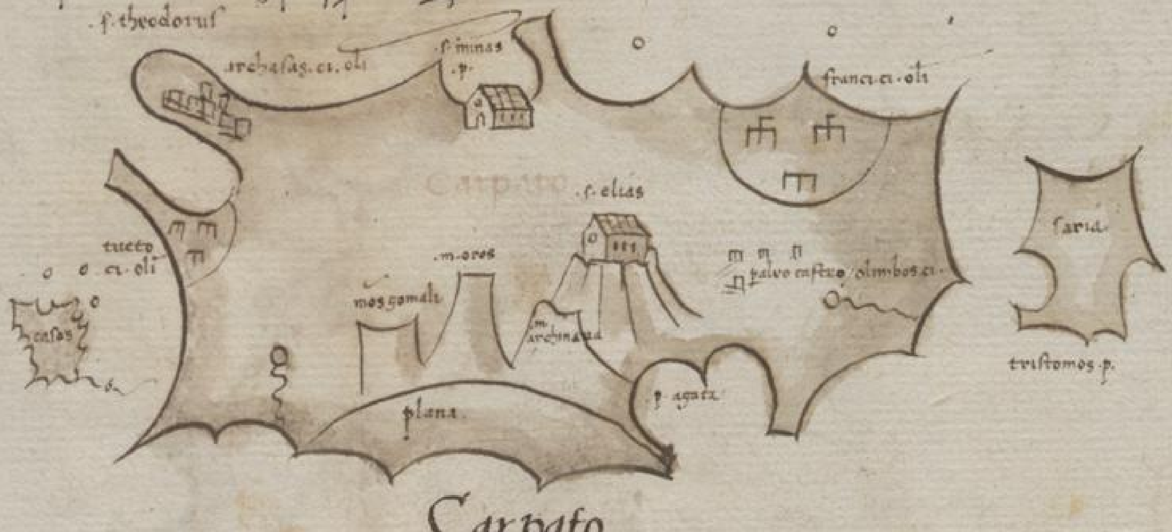

Carpato.

Deuenio igitur ad antiquissimam rodianam ciuitatem que receptaculum dominorum minoris asie
ollim grecie que nunc turchia fuit et mercatorum atque peregrinorum ex omnibus mundi partibus
huc uenientium dicitur quod Rodo grece latine rosa quia hic confectione magis quam in aliis partibus rose
sunt uel dicitur rodi a malo punico quia plena hominibus ollim ita erat et ad modum scuti amp-
liabatur a sancto stephano usque ad sanctum iohannem leprosorum et sanctum antonium et sanctum galinicum et ad
primum redeundo sanctum circundabat quam in circuitu turres ducente erant ut in cronica habetur
quarum quelibet cubitorum quinquaginta erigebatur quarum in medio colosum ydolum mire magnitu-
dinis cubitorum lxx supra eminebat ubi uentum a longe in mare manifestabat et cacumina totius
ciuitatis ad ymum submittebat que potentissima nimis multis annis cum egiptiis preliis pauerit
tandem ab eis desolata remansit sed aliqui uolunt quod propter crebra terremota colosum atque
turres magna hominum cede fonditus perierunt quorum opiniones multe atque diuerse predicant
ideo nihil audeo et rem tam antiquam ignorantie mee in conscium affirmare. scimus igitur quot
tot esse sententias et quasi omnes uoluntate potius quam ratione ferre iudicium. Reperi
ego quidem in quodam greco uolumine colosum ydolum eneum altitudine cubitorum ut supra qui in medio
pectoris speculum amplissimum lustrabat ut ipsum respicientes naues ab egiptus egredientes
uiderent. hic igitur et per insulam totam plus quam mille colosi super columnas eminebant insuper et
innumerabilium opus columnarum insignitum capitibus cerbie et pomis partes hinc inde cesaris
signo repertum una cum urceis cadauerum combustorum infinitis quorum uestigia usque hodiernum
prebent testimonium. Nunc et de nouo prope sanctum martinum et saluatorem in uinea quadam quingenta
ydola omnium maneriorum in fouea reperta sunt. Nunc uero ad comparationem antique ciuitatis modica
est que ad orientem prospectat et in quatuor diuisa remanet quarum prima magister hospitalis sancti
iohannis residet secunda a fratribus dicti ordinis possessa est tertia hospitale ipsorum uisitatur
quarta et ultima a mercatoribus una cum grecis habitata est. que a coloso colosensis scribitur
ubique est et enim amenissima omnium insularum maris mediterranei et clui circa miliaria que uix
mare a parte ponentis a ponta tonis usque ad austrum plana habetur cum oppidis atque ruribus
ubi apparentibus multis quorum una ollim erat ciuitas uasilica dicta quod latine regatrix
manifestat et ad nichilum reducta. Ad austrum uero prosternata oppida duo et rura
plura uidentur ubi polachia catania et aghanea eminent fulcita rusticorum et cultur-
ata nimis cum armentorum multitudine. ad orientem uero prope salo murus in manium lapidum
quadratorum per montes atque ualles ut aiunt receptabant et insula diuidebat et sic indi-
cat duorum dominorum fuisse dominium. Lindum denique munitissimum uidemus in quo sacra herculi
fuerunt instituta ceterorum ritu diuersa quia carnem diis sacrificabant. Cuius non pauca sed
magna atque magnifica per circuitum desolata uidemus lineamenta. Faraclum fandum oppidum
petimus cum archangelo rure. deinde rodum approximamus ubi tanta est uiriditas arbo-
rum atque amenitas locorum que est mirabile ad uidendum et desertum paradisum a flo-
rentinis factum. In medio denique insule artamita rinos cum flumine gadura
patescunt. et a leua rus uirginis matris marie apolona habetur miraculis multis
ad quintum miliare prope ciuitatem in monte fileimus est oppidum et domina omnium grecorum

sepe visitata adorat a multis ab hinc igitur leges naualium huius se uident originem et natus
apolonius qui de octo partibus orationis in greco late tractans a b eo prisciani extraxit
multa et sibi adaptauit. Tulius denique perueniens in hanc urbe eloquentissimos greco 27
rum repit et coram eis atque ipso orationem preclara recitauit quam obrem a ro
danis magnam et laudabilem acquisiuit laude. paulus et apostolus ad colosenses epistolam
mittit in asia minore positi et nunc a coloso rodiani colosenses scribunt ubique quibus
quotiescumque pluuie sint semel in die sol apparet nam octo annorum experientia una
cum varro comprobaui. —

Erat saturni tempore hec insula simie dicta a simetilo dominante uel a simane
grece latine propinqua quia iuxta minore asyam appropinquat et comertius cum
uicinioribus uitam cum labore trahebant. sed postquam a Ioue maximo promotheus Iabeti
filius in hanc uir summus habitantibus multa demirauit ad uitam conseruandum humanae
qui uolens in ingenio homine ex luto finxit. quam obrem audiens iupiter in simiam con
stituit et ibi uitam finiuit. colentes itaque hanc hodie astuti remis suis cymbis inter
ciuitates turchorum grecorum uictum studiose frequentat ad meridiem denique scopuli
adherent quibus credo naue uela deponuit castellum igitur prope mare munitissimus
est et in montibus aliud desolatum quem muri circuit et uino optimo inter saxa egea ab alto ca
prizant. —

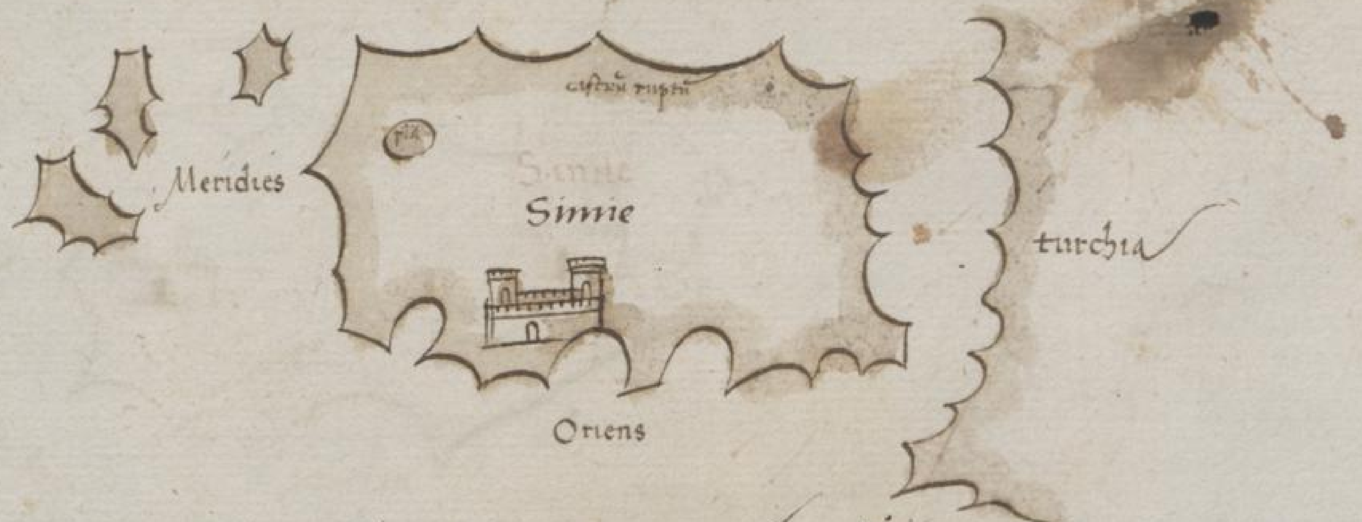

Longe u̾o rimis a sup̾dicta caristos ollim nunc calonis uidet̾ insula in q̄ titani re-
gnare 2 incolas briareo filio instituisse dina 2 sanciorib₃ in culture tem-
orib₃ qua arida nimis et infructuosa remanet: ideo mortales non edificia poner
curauerunt. In ea igr̄ ficus sunt quarum tanta redundat copia q̄ naues circu nauigan-
tes loca fecundant. Ad oriente u̾o portus amplia̾t cuius in sumitate oppidū uetustūq₃
munitū ualde uidet̾ ubi nicolaus scts ex itiner fatigatus residens gentib₃ illis uiam
rectitudinis demonstrauit quorum sciob₃ a deo grām consecutus ē q̄ secures et
ad fodiendū ferramenta continue laborando in istis aridis q̄ lapidosis montibus
non numerent ad tp̄re usq₃ in hodiernū illessa saluant̾ que ad dotes filiab₃ comput
ant cariores e a p̄pter ecc̄iam ad laudem ipius ditissimam a₃ argenti cōstituere
quam corde 2 animo gubernare laborant :~

Monstrauimus a calchi nunc ad lussanos ollim nunc piscopiam transitum
properabo dilussanos eiz grece latine cruītos apparentib₃ interpreta̾t
piscopia grece ab epy q̄ ē sup̾ et scopos speculator q̄ supra speculatrix q̄ i montib₃
ualde eleuata ē et a longe cernit̾ nimis a oriente ad occiduū₃ elongat̾ m̄ xo cir
m̄ ad oriente frondisimus eleua̾t mons cuius in radicib₃ duo extant scopuli q̄
vnus aschina appellat̾ ad trione u̾o oppidū scti stephani uideo in q̄ portus et
planus manifestat̾ ad occiduū₃ zucalora arrigit̾ egestate plenus in medio q₃ aha
duo oppida male habitant̾ q̄ob₃ potius egere uagant̾ q̄ homines loca ualeat custodir

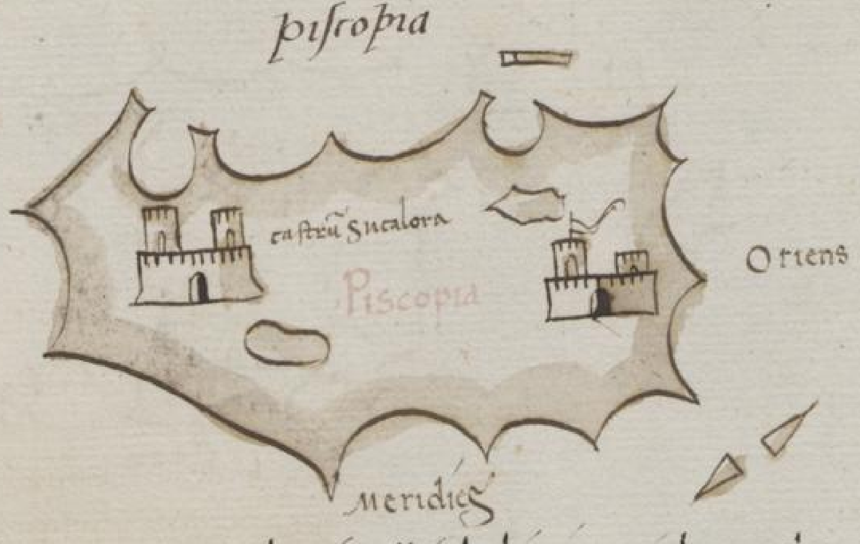

Ostendi situm pyscopie nunc ad cariam olim hodie nigaros indicare ualeam cum
suo et ipso monte. Caridi grece nux latine nixos grece insula latine inter
pretatur hic flamineus consul rediens a partibus orientis et accedens pugnaturus contra
galos auguratus est uictoriam obtinere et sic factum in luce resoluit. Itaque insula hec
semper beniuola rationis habita est per hanc etiam transiens cleopatra cum antonio no
lentes ciues preceptis ipsorum obedire totam insulam deleuere et xviii in circuitu miliaria
et quinque uident oppida quorum duo principaliora mandrachi et paleo castro apparent
et pandonicon nichea et argos sunt in circuitu. Circa medium mons erigitur altissimus
quo in summitate per subteraneos meatus sulfure die ac nocte eructat in altum. Ut in
insula strongili apud liparum habet in descensu uero montis ad iactum lapidis fons
calidissimus emanat nimium et in plano circa latum profundissimum atque obscurum
aque descendunt ubique collentes quantitatem maximam sulphuris mercatoribus preparat
et quia in tantum uiget intensitas caloris de medio usque ad uerticem nullus est ausus
sine sotularibus accedere ligneis: est etenim hic tanta feconditas ficuum quod in armoniam
onerant parue. Ad trionem in pede montis contingua maris spelonca consistit ad
quam circumstantes doloribus oppressi accedunt et diu morati in patriam incolumes
reuertuntur et quia concaua ut presumitur hec insula habet sepe et sepius tot et tanta
terremota ubique regnant quod forenses ob hoc perterriti locum cito maledicentes derelin
quunt et procul accedere gaudent: colentes uero talle sterminium pro nichilo reputant
et in eo non aduertere curant:-

Nunc ad Stinfaleam olim hodie Stampaleam meum properabo cursum et ut ait plinius
de Stinfalea libere ciuitatis circuitus octuaginta nouem milia passuum
et insuper ouidius hinc anaphum sibi iungit hinc astinphalea regna: promissis anaphum
regna et Stinfalea bello. contaque piscosis astinphalea uadis. in medio autem tenuis insula
est et in extremis ampla et in quibus plurima castra desolata uidentur. ad trionem vathi
oppidum ad meridiem quoque occiduum ciuitas apparet Stampalia dicta sunt etenim per
insulam antiquitates aliquorum oppidorum et hinc inde per circuitum portus optimi in
cludunt et desolati iam diu a pyratis sine apparatu suo usque in hodiernum panduntur
ubique. tempore igitur morat bassa turcorum preueniente magna classe insulas istas in totum
deleuere pyrate. igitur usque in hodiernum relicta a cultoribus solus nobilis ille uene
tus Iohannes querinus suis viribus eam incepit tempore consilii constantie repa
rare :~

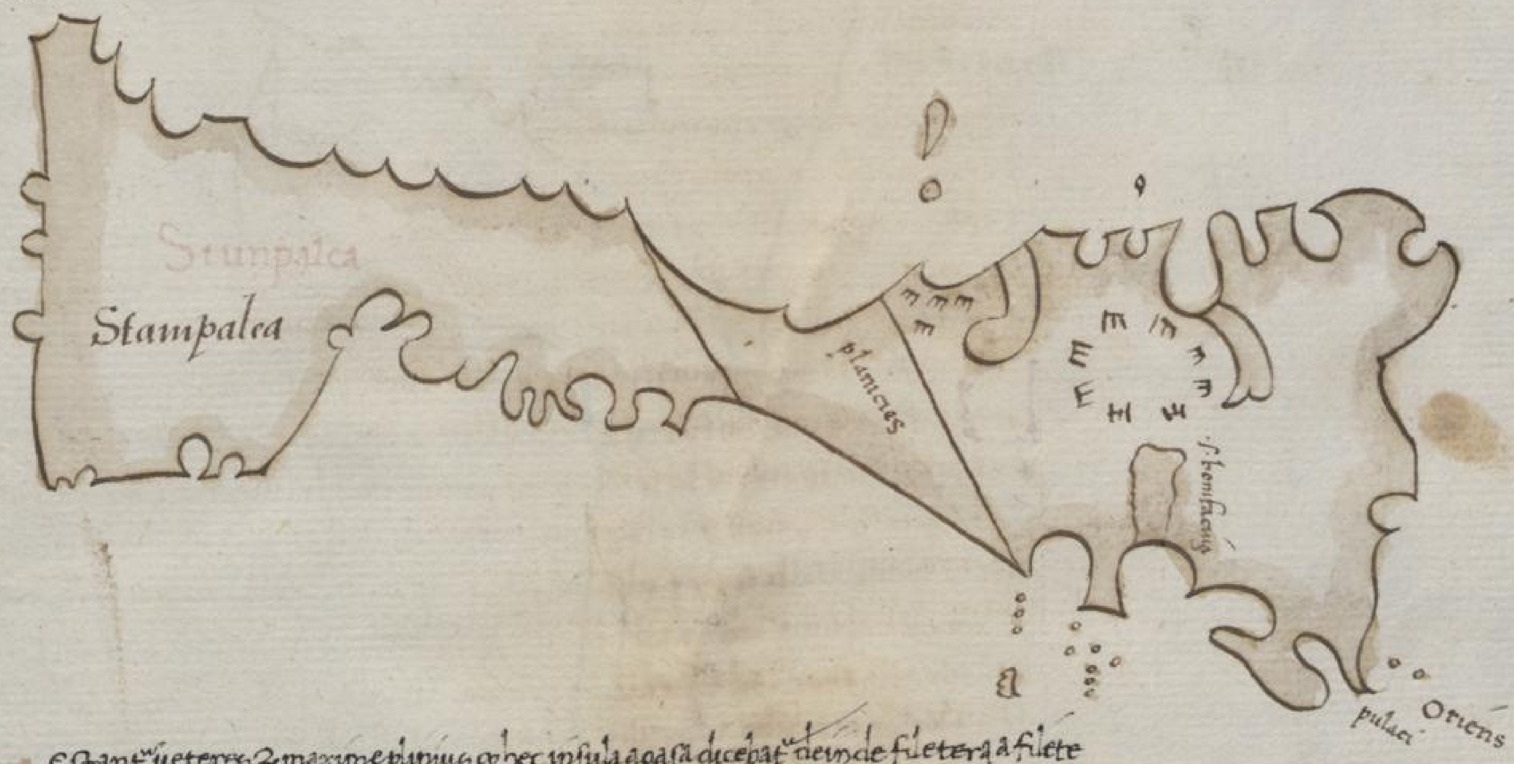

Testantur ueteres et maxime plinius quod hec insula agasa dicebatur deinde filetera a filete
ibi dominante postea calista a bonitate humoris terre. deinque terasia antequam
emersisset dicebatur. sed postquam circa medium emersit et iam eius istis temporibus usque in
hodiernum santelini enominauere. que fertilis et populata nimis existimabatur et propter
uulcani combustionem medietas in profundum maris est submersa cuius particulam
ad modum lune exustam uidemus et terrasia hodie nuncupatur et sic inter unamque
aliam partem magnum cahos remansit aquarum. in quo tanta profunditas demonstratur
quod nullo modo illustris dux iacobus harum insularum in mille passibus fondum attingere
potuit. cum funem nimis ponderante totaliter in abissum dimisere que circuit lx miliaria
et ad modum lune cornute distenditur. ubi et a parte ponentis iuxta mare magni
- fica amplabatur ciuitas. coloni uero dimissa ruina in monte superbo oppidum edifica
- uere munitum. cuneos ibi cum ianuensium naue uel plus sexaginta cubitorum in circu
- tu uideremus et sua amplantem brachia et ad nos apetentem cito sic cernetes

nauem derelinquimus omnes q᷑ pterriti prope ripas speculamur ab alto donec cito
uelum uento prebemus cū salute: quinq᷑ et enim galee uenetorꝝ mergit illiq᷑ diebus
de barruto reuertentes in loco sunt submerse isto. quarꝝ quidem naufragiū omnes
euasere homines: Reperi etiam ut ait titus liuius q᷑ ad hanc insulam oppugnan
dam trium iunctarꝝ clasium naues romanorꝝ rodiorꝝ et athali regis peruenere
omnisq᷑ generis tormentis ⁊ machinis honuste ad urbis excidia prebebant. sed
post tā͞ multis oppressionibꝫ et machinationibꝫ oppressi a romanis ciuitas hec in
ruinam et depredatione͞ posita est.·.~

Dum sic cernimus uersus sicandrum iter arripimus et dr̄ sicandros a multitu
dine ficuū in fructificantiū. olim sica eīs grece ficus interpretatū͞ que
montuosa nimis a uetusto tempore usq᷑ nunc inculta remansit. tū ꝓpt turchorꝝ ⁊
piratarꝝ insidias tum ꝓpter ignauiam rusticorꝝ q̄ adherentiū ⁊ portuū incomo
ditate͞ in qua aselli forte p insulam relicti usq᷑ nunc errantes p asperas rippas magno
hinc inde capiunt labore: Volunt igr̄ q᷑ in hoc loco minius uir quidam strenuus
tempor troyanorꝝ ad exercitum grecorꝝ ducibꝫ accessit nauibꝫ q̄ adherens insul
deli a longe oraculū adorauerit et psequens suū iter tempestate facta necatus est
et sic uiduate mulieres ex tunc opidū in exterminius declinauit que cū in longissi͞ma
pseueraret etate in solitudine paucorꝝ castellinq᷑ rura et in fine ad nichilū puener

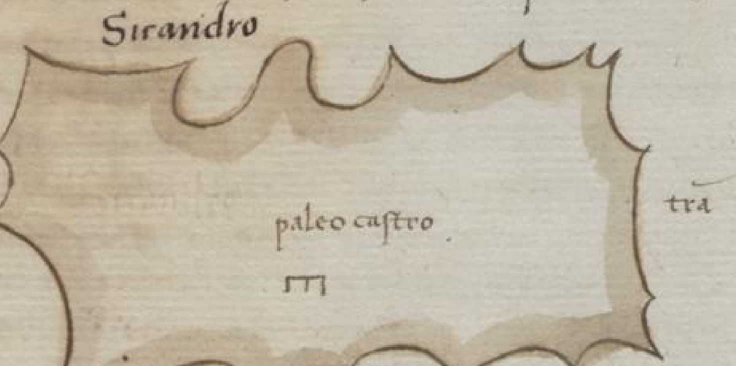

Est sequens insula policandros dicta ab erba sic nominata morbo caduco optima ut dicit
ur poli ciuitas et andros homines id est ciuitas hominum uel uirorum. Constat igitur a nomine
habitatam fuisse cum tam seculis multis a domibus et menijs ad nichilum reducta sit, que
non in circuitu milliaria medio arboribus et uirentibus erbis, euenit autem quod quidam heremi
ta diu hic deo seruiens et in angusta spelunca sedens infideles eam igne suffocauerunt
Cumque recessum capere uellent vox audita est dicens hominem innocentem et
michi prodicium nequamistis ibitis. Nam et impune transire non licet. Cumque hoc
explicaret ensem inter eos ab oles ruit et sternit impios omnes residuum uero ad pat
riam remeare dimisit qui deuote miraculum narrantes ad fidem christi deuene
re :~

Policandro

Figunt quod hec insula polimio nunquam fuit habitata sed cum sit in aliquo nemorosa loco
et forme casarum patefacte habitasse in ea manifestatur. Sed quid in eo loco
uetustum fuerat ab hominibus hoc tempore ignoratur. Verum est quod una biremis turchorum dum
hac appeteret et ad capiendum equas accederent, Eolus boream emissus ab antro cito
ratem in saxa latentia torquet, et in ymum miserabile uisu demersa est, cumque
hec socij perciperent et in longa exclamatione erumperent in uiginti dierum
spacio omnes machometo animam tradidere. Circuit miliaria xvij in qua falconi
quolibet anno pulos nutriunt suos :~

polimio.

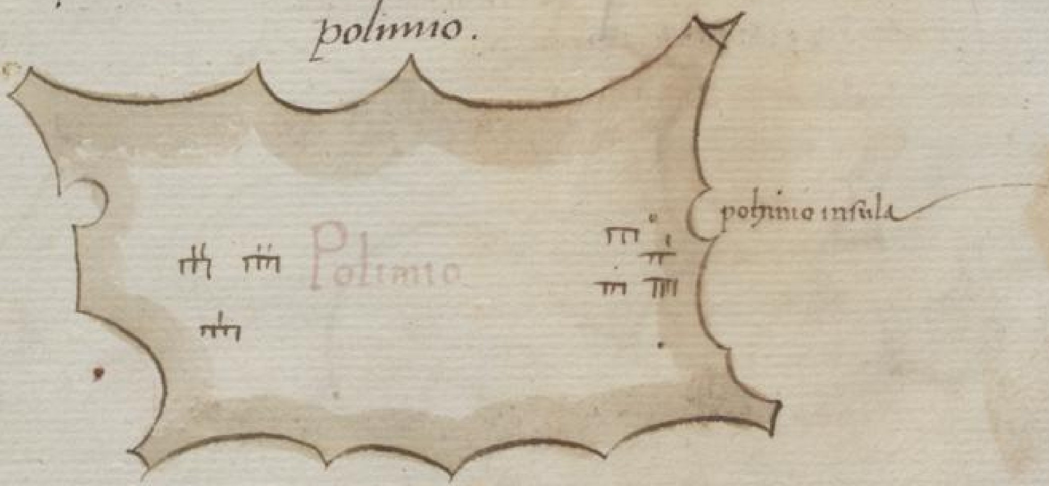

LEgimus equidem mi Jordane pater multis grecorum annalibus nomen huius in-
sule discordare et primo aristoteles melidam dicit a quo nomine plinius ab
habundantia melis in montibus cauernosis concordat: Gorgias zefiram a uento
illo qui in eodem regnat loco: Calymachus minalida a domina sic dicta. eraclides simphom
a sibilo quia aque descendentes et cadentes tamquam sibilum sonus auditur: hodie uero milo
quod latine molendinum sonat quia per omnes contratas illas lapides molendini et fere
malij. In ideo milos merito dicta. que in egeo terminat et contra maleum promontorium
eleuatur altissima. Sardus hic inuenitur lapis qui desubtus niger in medio candidus et supra
candidus manifestatur. et castum ferentem reddit. huc rex atenarum. xenophontis frater
et thesei filius a bello troiano reuertens aplicuit maris procellis et nausea lacessi-
tus occubuit. cui usque in hodiernum diem honorabile sepulcrum epytaphyo sculpto
condiderunt: circuit enim miliaria .lx. cuius in medio ad trione portus nobilissimus
apperitur aquarum medicinalium sulfuris existentium in circuitu in quo turris et planum
apparet domibus aliquibus uersus illo inter orientem et trionem ciuitas eleuatur muni-
tissima in qua euenit mancipij capto tempore postquam ciues hinc inde in laboribus acced-
entes castellum dicte inuaserunt et dominum loci occiderunt: hoc autem cum perciperet circum-
stantes armis et viribus totis elapsis diebus inexpugnabile vincerunt castrum et mancipia
ad tartara descendere. Cibeles et enim ut repperij adorabant que sculpta in curru preciosis
lapidibus ornata cum corona turrium et gali sequentes et leones currus trahebat que claues
in manu gestabat nam cibeles terra dicitur in curru quia in aere terra pendet in rotis quia mundus
rotatur et uoluibilis est leonibus ut ondatur materna pietas: omnis eius feritas materne subiacet aff-
ectioni lapidibus preciosis uestita quia terra est mater omnium metalorum. gali quia eius sacerdotes castrati
erant qui et coribantes dicebantur turribus coronata quia in terra sunt ciuitates et castra claues quia
tempore terra aperitur et in hyeme clauditur. ad occiduum opidum erat polonia quod coram scopulis
quibus insule inculte apparent multe et hinc inde sparse per totum

Ostendi de milo nunc ad insulam sifani accedamus. Sifanos grece surbo latine cuius
per eam accesseris montes et aridam calcabis viam et contrata ab egis .xl. miliaria cir-
cuit. Mons ad orientem vero in monte prope saraglam civitas est a nomine insula dicta ad occi-
duum aut schinosi locus aperit insignis et ad meridiem portus concludit olim cum urbe
dirupta que nunc platialo nominatur et in conspectu sculptum chitriani dictum videmus
in medio vero turris erigitur examboles dicta a qua fons usque emanat mare in quo ortus
omnium virescit pomorum pan etiam is deus nostri colebat ut in sublimiori loco statua de
lecta demonstrat sed postquam paulus et reliqui apostolorum verbum divinum has predica-
vere contratas ydola cuncta irruere. Igitur pan cornutum et rubicundum superiorem
partem mundi indicat ignem et ethere cum radiis indicamus. pectus stelatum stelle
celi septem calami in ore septem planete. femiam arbores et herbe pedes caprinos
animalia denotabant. habitant denique hic pauci et miserabiles quorum numeri pars
maxima sunt mulieres que propter defectum virorum usque ad senium vitam in cas
tam deducunt et quamvis linguam ignorent latinam tamen catholicam fidem non
amittunt :~

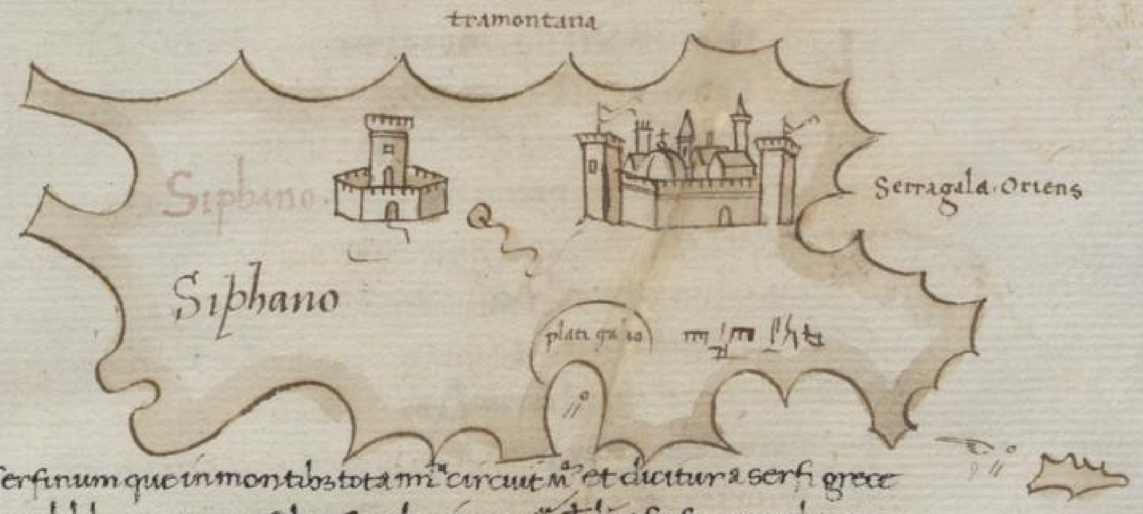

Resumo serfinum que in montibus tota .xl. circuit miliaria et dicitur a serfi grece
herba que ad dolorem renum salutifera hic invenitur ut dicitur a serfino conditore et
quod ab eo assumpsit nomen. Cuius ad meridiem vergis portus coram scopulo quodam pan
ditur ultro et citro in altum iuxta planum opidum elevatur quod usque in hodiernum a
serfino conditore antiquum servat nomen ubique circum et per abrupta vias
ege innumerabiles regnare cernuntur carnes quarum assate a sole diu in cibum aco-
lonis sumuntur laute. in qua apolo celebratur in puerili forma et quamquam in servuli
in capite tripedam auream in manu faretram et sagittam cum archu in altera cy-
tharam tenebat. in pedibus monstrum serpentinum tribus capitibus caninum lupinum
et leoninum iuxta erat laurus cum corio volitante. apolo soli interpretatur
puer in mane vir in meridie senex in sero quia valet archus et sagitas quia
radios ad nos mittit cythara quia molificat sanos totius celestis melodie tripoda
quia terra beneficia splendorem colorem et interiorem vigorem que in cunctis

iuuentibus operatur monstrum trium capitum tempus canis blandientis tempus futurum quia semper per spem futurorum homini blanditur lupus tempus preteritum quod mori lupi capit et fugit leo tempus presens constat et fugere non dignatur Taurus quia virgo in estate durat nunc ergo patet quid sit in hac insula nisi calamitas certum est cum tempus et uita tanquam ad brutalem persequntur modum et quod plus extat die ac nocte magno tremore ne in manibus preueniant infidelium tremuli annos fatigant suos consumere

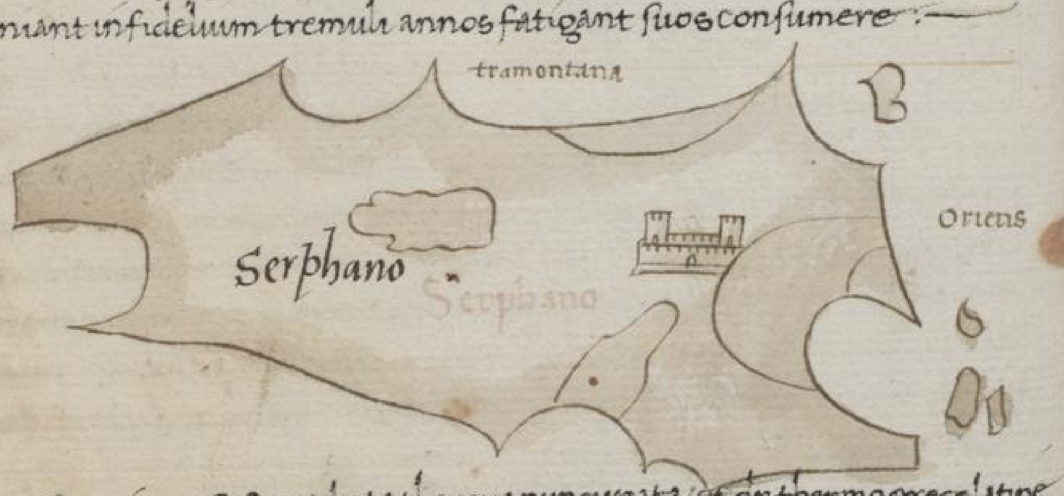

Est etiam post supradicta thermia nuncupata et ar thermo grece latine tepidum est montuosa ualde et miliaria circuit Lxxx ad orientem uero sancta eluri cernitur ubi planus extat quem in capite thermia ciuitas arigitur quam turchi iam ibi mancipii prodictorie in nocte captis ciuibus desolare sed nunc repopulata est Ad occiduum autem in ecclesia sancti luce optimus portus ciuitas olim erat edificiis edomata in monte uero quasi in medio insule turris erigitur aqua riuulus aquarum Rigat usque salo domestica et ibi a pocreos planus noscitur et ad meridiem sinus et planus piscopie manifestatur et planus mercha prope terminatur In uino uero blado serico carnibus bene habet In qua semel prope ciuitatem in portu turchi forte pernoctauerunt et due item peste noctis earum galearum cretensium adsunt que mane facto christiani audacter irruentes in eos ad inferos omnes mandauerunt

Nunc ad ceam transeo a ceo titano et terre filio nominata qui extranee fer
ocitatis atque superbie existeret ipse cum fratribus suis contra iouem insurrexerat
Cuiusque tempore multo prelium inuicem extiterit in fine a dicto ioue extra insulam
crete sunt expulsi et hinc inde facultatibus diminuti Ea propter iste ceus maior
suis fratribus ad hanc deuenit insulam in qua latonam atque astoram uirgines pul
cerrimas genuit de quibus multa dicenda dimitto quia montuosa latitudine circuit miliaria ad
occiduum portus extat inter ipsum que castellum planus habet in quo siluaria peruagantes
et oppidum iulida antiquum retinentem ollim erat ritus ut qui senio confectus aut
infirmatus vitam ueneno finiret mors eius maximis laudibus extolebatur Cumque sisto
popeus asyam petens huc actus tempestatibus applicaret audiretque matronam quandam etate
et uirtutibus ueneranda ad eam accessit et diutius illam ut ueneno non acciperet exorabat
illa autem lectulo cubans agnatas circum habens sic ubis popeo aloquitur grntiis nonage-
simum annum ago et semper fortuna uultum mihi ostendit hylarem et gremium facile aperuit
et ut sepe sit flatu quodam subito mutate fortune calamitosi uite mee exitum posse
facitur expiri igitur cui leta uita sit illarior mors erit et ab omnibus licentia accipiens que
dijs uocatis constanter ebibit et cito separatus spiritus a carcere euolauit Hic et fons inuu
enitur cuius aqua potum facit homines hebetes sensu et postquam ad digniore uenerit mens
ad pristinam reducitur sanitatem et quia propter hanc ad occiduum versus thenarum que pegaseum
signum atque mirteum multum adiacet scopulum quia insule inculte ideo nunc aliquid hic punam

sine ratione aliqua sua ut sidra matronis. alberas cintisos de quo proculus poeta fuit qui cum sa-
mia ad amaret grecam multa carmina ad laudem sui nominis compilauit

Constant hanc insulam andros multis nominibus pronuntiari ut poete dicunt et pro
mirsius caurum calimacum antandrom alij lagiam nonagrum tussa a fontibus
multis et plinius pagrim nominat Andros autem dicta a filio eacii regis que nobilis et pulcra
satis et aquarum copia appetet humane natura omnia producendo in montibus tota et latitudine circuit
miliaria et ciuitas ad orientem sine portu habitatur ad occiduum alia pua insula cum aliquo oppido
appetet ad quam per pontem lapideum amplius edificijs accedebant in mare per litus
turris cernitur in qua circum astantes in nocte residebant ut a pirratis salui fierent
dicitur et eius filias armi regis aufugisse de quibus ouidius sic fingit bachum eidem peccatis

attabuisse ut que cumque tangunt in segetem uinum oleumque trasformaret quod ab agamenone cognito
cogit eas ut paret exercitui quem ad troyam conducebat mandauit ille aut fugiente fremi in maia
agamenonis elegit eas tradere agamenonem dum uincula parabat tollens brachia celo a libero
patre poposcerunt auxilium in columbas uerse sunt. sed re ueritas sic est quod filie amei regis in remediis
agris magnam habuisse solertia adeo ut magna copia in omnibus abundabant diuites facte
sunt. quare cognita ab agamenone in exercitu suo omnia abstulit eis et de diuitibus facte pau
peres ad questum uelut columbe luxuriose ad publicum lucrum uiuendi deuenerunt. quare et
quod igitur fuerit in hac insula actum uestigia manifestant cum nil aliud inuenit nisi magna ac ma
gnifica sculpta per totum. insuper et deum mercurium fuisse uidet allatus uirga in manibus circumspectum
serpentibus galorum in capite et galus coram eo caput caninum allatus quod stela mercurii ci
cissime facit cursum suum somniferam uirga quod propter dulcedine uerborum homines sopit caninum
caput quod in eloquentia latrando et loquendo atrahit homines in capite galorum cum galo quod mer
cator solicitus est hinc inde cum mercantiis et mutat propositum ad suum conformitatem de hic
et ille terentius poeta comicus cartaginensis fabulam suam incepit qui hominum de
scripsit mores iuuenum que seniumque et andria primam suam comediam intitulauit qui
panfilem primo deinde glicerium dehinc recessisse ponit. deinque crito homo senex athenas
accedens pacem et gladium conclusionis fabule adaptauit. nunc autem hec regio propter
crebras turchorum insidias ad infimum est reducta quamuis in comparatione aliarum hic melius
habeatur

Inter chirum que andrium scopulus caloierus dictus rupibus rapacissimus solus
est. unde calos grece bonus latine et geros senex id est bonus senex inde caloierus
interpretatur per antifresim id est malus ualde nauigantibus minacissimus omnibus repit
temporibus igitur ab hinc naues transeuntes sepe in nocte submerguntur in eo in quo
meis itaque diebus una ianuensium nauis de pera discedens in hunc propter scopulum et apprope
naute transeuntes anathematizare sepe consuescunt et digito procul iudican
tes cito uelum uertunt in altum cumque semel turchorum ratis ibi commergeretur
ad salutem in scopulis hominum euentum est. tertia uero die christianorum puppis
coram afuit eis que misericordia mota omnes illos semiuiuos euasit in altum

qui post ciclum conualescentes in christianos irruere et nauigantes in patriam christi
anos tandem euasionis causam ad continuam posuere seruitutem hic etenim
falcones in anno pullos nutriunt infra innumerabiles ripas:-

ARistotiles propter aquarum abundantiam ydrusam hanc nominat quod latine aquatica
sonat; domostenes et eschinus fruisam dicunt. hodie vero tino dicta est
propter suam rotunditatem ad modum tini deriuata et contingua andro miliaria circuitu
M^a quo in spacio duo eriguntur scopuli in qua duo eriguntur scopuli in qua olim mulier
uenefica quedam cum uideret semel hostes appropinquantes ad urbem desolandam
in monte sublimiori ascensa est, et nuda aspersis crinibus ad celum brachia extendens
nondum incantationem expleuerat quod affricus repentinus contra illos insurgens cla
sem in ymum euertit et sic per insulam pars illorum euasit maxima que potata liquor
ibus incantationum et carminum insensati remanserunt quo in loco ad seruitutem sunt reda
cti et ciues effecti diuites tempore alexandri claruere; postea a romanis in ex
terminium deuenerunt. euenit etenim non diu nauem ab occidente oneratam equorum huc
attigisse magna maris tempestate que in ruina omnium animantium euasione cassa
est. et per insulam fetantes in numerum decreuerunt maximum in qua medium castrum in monte
pacsino habet fortius ad oriente denique turris sancti nicolai in mari eleuatur et in monte ad
occiduum altera erigitur munitissima ad trionem uero uallis amena aperitur et ad meridiem olim
oppidum colebatur:-

Postq̃ a tino ad miconos accedimus ollim a rege dicta uel micos grece long
itudo latine uel paululum quasi in loco paruo habet͛. fuit ollim igitur
splendida nimis ut p edificia testat͛ q̃ a delo ppinq̃ et peregrini ut possent plures in
anno ydolum uisitare hic ꝺitaculũ appetebant: cũq3 semel turchi p insulam
ruerent, caloierum uirum dei adorantem in q̃dam inuectine spelunca prruit
in ymum in q̃ uix caloierũ reperiũt. hic etenim una ex ciclad͛i03 dicta et in egeo
mari sita m circuit m͛ que cũ porto et molo antiquissio manifestat͛ ad meridiẽ
stephanus, georgius, johannes q3 sancti habent͛. sancta anna ad oriente manifest
at͛ cum panderimo portu que arida tota cum egis multis aprobat͛ virgilius
errantem michee celsa giaro q3 reuinxit:

Restat nunc insulam iudicare deli q̃ qua semp inter autores habet͛ mentio
est famosissima in medio cicladum splendebat, quam ollim mobile uetu
stat asserit 2 multis in modis uocata fuit: delos afforia corona midia ligia cin
eto perpile et nunc sdiles dicta est de q̃ poete tãr finxere iouem latonam cei
titanis filiam uiciasse iunone que cũ ex eo grauidam cognouisset ad eam pse
quendam fitonem misisse q̃ psequente ipã cunctis regionib3 fugabat, tandẽ
a sorore astiria iam in insulam transmutatam se littorib3 aplicante edidit, qui
statim fitone ultus ẽ matris iniuriam, asserunt matri parturienti dianam apoli
nem pbuisse officium obstetricis. Vnde q̃ dianam uirginẽ fingunt sub lucine
nomie eo q̃ luci reddat: infantes parturientib3 inuocat͛. diana omnius fere test
imonio poetar3 iouis 2 latoni fuit filia, hanc ueterem insignem uirginitatem per
petuã uoluere et qm, preto omniũ3 consortio uenationib3 operam dedit: querebat
in siluis cum luna in nocte feras 2 cum suo frigore concupiscentias uenereas ex
pellebat, hec igit͛ ab ea obseruatis hanc ueteres lunam ee credidere 2 secũ in
uinxere atq3 archum sagitas q3 a latere posuere 2 nemor3 deam uocauer et cir
cum circa nimphas collocauer͛t tanq̃ ipor3 dea s. choriades oriades naides et
nereides que inter grecos hodie ueneranĩ 2 affirmant quamlibet exercer offm
suum, luna igr mater ẽ humoris ht͛ i siluis in montib3 et in mare et in fontibus
humorem multiplicar et in agris herbas 2 semia pcrear hic eis proserpina

dicta est. similiter et apolo diversis nominibus secondum febi diversas attributas potentias
nominatur quinque sol febus titam et a loco igitur delius duo igitur numina hic hinc insule
tunc mobili tunc errante dianam per noctem id est luna prius nata est et postea natus apolo
id est dies, qui per solem illuminatur. delos grece manifestum latine quia post diluvium
apparuit in nocte vaporibus lune extuante postea in die sequenti radiis solaribus ea
monstrantibus apparuit manifeste et ideo delos id est manifestatio, cum prius ortigia vocaretur a multitudine coturnicum ibi coadunantium, ornos grece coturnix latine cintius mons
ibi est: quia in eo loco diana nascitur et ideo aliquando cintia dicitur, postea dictus apolo a
filio vulcani et minerve quoniam primus inventor fuit medicine. In pede et montis huius
fons est qui crescit decrescit eo tempore et hora nili fluminis quod mirum est. In hac itaque
apolo colebatur in qua de longinquis partibus dona ad eius templum ferebant. omnia cum
virginibus circumstantium regionum: cumque eis tarquinii avunculi bruti rome regnantis
filii ad hanc insulam apolinis de more sacrificaturi muneribus pervexissent ipsisque
sacrificantibus, brutus qui cum eis more hystrionis accesserat iocabundus scipione
qui aurum absconderat palam eum venerari numen cernebatur ipsi deo donasset et eis oraculum interrogantibus quisnam post tarquinium regnaturus esset rome respondit
oraculum qui ex eis primo matrem obscularetur: quo audito brutus quasi casu advolutus in terram eam obsculatus est. unde postea tarquinii filiorum: expulsio et consulatus ostendit ipsum brutum et apolinem de terra comuni omnium matrem intelexisse. brutus enim fugato tarquino primus consul factus est, sunt autem
Insule hee due contingue, quarum minor delos est in circuitu quatuor miliaria altera x.
et a trione ad meriem alongant ambe. igitur in delo prope olim templum vetustum
in plano preparatum columnarum ydolum vidimus quod in tanta magnitudine iacet quod
nullo modo nos qui mille fuimus erigere potuimus argumentis rudentum aut galearum
ingenio sed ad eum pristinum dimisimus. ocum insuper hinc inde plus quam mille ydolorum
di magisterio laudabili videntur. post ea altera demumque humilioribus montibus culturata
erat et per eam habitationes infinite parabant quarum porte et fenestre versus templum prospectabant quorum in medio turris erigitur in qua post desolationem templi quorum cerimoniarum ydolorum
coloni recreabant. virgilius huc feror hec fessos tuto placidissima portu accepit et gressi
veneramur apolinis urbem: templa dei saxo venerabar structa vetusto:

Sdile

Est ad occasum suda hodie dicta m(iliaria) xxxta in circuitu que olim iaro ut ieros latine senex ut sanus interpretatur. In hoc igitur scopulo dux quidam calaber sidin dictus puenit dum de magna grecia et ciuitate silicea recedebat quia a maioribus suorum aufugerat inimicorum et pacta nimia tempestate iam fessus nauta propter obitum eo tempore regis insule huius sidam in coniuge reginam accepit. postque funus sui uiri ante eo loco funerat igitur cum iam diu sine prole regnaret filiam procitauit quam sudam renominauit a qua insula nomen accepit. nunc uero ad comparationem predictorum temporum nihil reputatur quia ordeacino pane cum carnibus equarum uescuntur maxime piratarum timore quorum uita in anxietate ponitur quamuis propter prolem et affinitatem et intrinsecum amorem patrie contentantur in loco. Est et enim ut uidetur ad trionem caprarum scopulus in quo ut aiunt spiritus peruagantur immondi et dum naues prope transeunt uel in nocte casu morantur tantus strepitus et rugitus uocum erigitur quod celum et terra ruere uidentur et uocantes nomina illorum uenientium altis uocibus cum ualescunt erante michone celsa grauiter reuixit.

Sequitur paros albissima ualde ex cicladibus una que olim platea ab amplitudine dicta deinde minica a ciuitate regis minois edificata multorum edificiorum. sed parante pluti filius quem ibidem et oppidum construxisse aiunt insulam et oppidum paru a suo nomine nominauit et gignit a deo marmor candidissimum ut a longe uidentibus niuem esse dicat et maxime carpesus mons sublimior aliis cum scaturiginibus aquarum et fluminibus ex undatione que hic cerasuli ad occidentem minoa urbs erat coram delphica insula in qua columnarum edificia superant plata cum templo marmoreo immaculato. insuper ad radicem ipsius montis opidum uetustissimum erigitur in manibus structum lapidum ad trionem uero paucis ciuibus parum castrum habetur cum molo atque paruo portu quo in loco fons est in quo si album lineum ut corium posueris nigrum remanebit ex eo molendini tricturant. Coram autem naxos cephalo oppidum in monte habet cuius ascensum tanta est facultas quod in celum tangere uidetur in quo quidem ex laborioso itinere ma cilente nimis et rugose anus usque uerticem conualescentes sarcina sine sudor

conducunt et ultra quinquagesimum annum prolem concipiunt uitalem. ad oriente
portus pyratarum uidetur et ibi campus per totum extenditur maximus. sunt denique hee
et alie circumstantes insule a turchis oppresse nimis et in desolatione sepe redacte
et ibi habitatores continuum timorem tenent ne in seruitute redigantur

Breue spacium ab hanc antiparum est et quamuis inhabitabilis sit ab aquilis
et falconibus non est derelicta quis uero poterit quot sole per scopulum pariunt
in anno cum lapides eo tempore non uideant tanta est congeries auium que solearum
et presertim aquilarum que dum in loco predam conducit nisi magna fame arceatur
sola non manducat duos lapides preciosos masculinum et femeninum in nido suo
colligit et reponit sine quibus ut ait plinius parere nequit. est achates ad
custodiendum pulos suos a ueneno et reptilium morsu reponit: sed postquam
eos a nido expulit predari instruit. quos cum uiderit iam predam capere
in altum uolans ab eorum tutella se subtrahit. in hyemali tempore auicula modica
capit quam inter pedes de nocte tenens propter calefactionem stringendo non
pereunt sed orto sole illesam abire permittit.

Inueni equidem ultra antedictam insulam panaiam quasi ex eadem asper
itate et parue habitudinis, a pan grece latine totum et aia sanitas quasi
tota sanitas. erat autem in ea ecclesia sola nimis in qua ut ymaginatur aliquis her
emita residebat et prorsus necessarius ad insulam pari cimba sua nauigabat. nunc
certe magna multitudo auium omnibus habitat et prorsus temporibus et per saxa
nuda diebus atque noctibus transeunt ululando:-

Multa inter cicladarum insulas naxos habet cum lxxv m. in circuitu. plinius igitur primo
Strongilon grece latine rotunda eam nominat. ouidius dionisiam a fer
tilitate uinearum. alii siciliam minorem ab abundatione rerum atque frugum que
est principalior insularum istarum in qua petra nigerrima et durissima dicta smeri
glo reperitur. Coram itaque ciuitate in scopulo fuit olim oppidum strongilo dictum a quo
seculis multis insula sumpsit nomen. quo coram campus iuxta mare uinearum
ampliat. Magno ideo bacho dedicata fuit. qui sculptus prope oppidum puer facie mu
liebri nudo pectore capite cornuto uitibus coronato et in tigribus coronante et equita
nte. puer quia ebrius tamquam puer sine ratione gubernatur. muliebrem faciem quia in con
cupiscentiam mulierum per uinum inebriis generatur. tigrides quia furibundus nudus
propter ueritatem. cornutus propter autoritatem. sunt et in ea uespes quae si aliquem
transfixerint morte moritur. theseus etiam filius egei regis missus cretam ut occi
deret a minatauro ipsum interemit et athenas a turpi seruicio liberauit. Adrianamque
fedram minois filias patri surripuit et apud fontem propinquum ciuitati dum dormiret
andrianam non merito relinquit. et fedram sibi coniugio copulauit. et quia in multis
epystolis legi theseum in hanc andrianam relinquisse insulam ideo potius hic hanc
pono hystoriam communiter. cum iter sit sic rectus nauigationi athenarum quam chio. salua
tamen autoritate nasonis qui ponit in cioto uis hoc fuisse factum. post autem recessum thesei
bachus totius harum insularum dux comprehendens astutias et iniquam deceptionem tanti iuu
enis misericordia motus puelam reconciliauit et cognoscens ipsam esse filiam regis
cretensis et pasiffe in uxorem accepit. et uulcanus ei coronam gemis splendentibus
donauit. quam inter sidera collocauit. et cum hanc insulam super aduersus citano
proficisceret et in littore sacrificium faceret aquila in hospicium eius aduolauit quam
victor bono omine acceptam sue tutelle subiugauit et tempore belli troyanorum peleus hic domina
batur. erat etiam tunc temporis habitata nimis et tanta multitudo uirorum atque mulierum

extiterat quod nihil in ea incultum videbatur nunc autem per eam bubones ululare non desinunt et alia indomita campis equalibus habitant usque cum coturnicibus una hic numerum magnum reperi mulierum que copule virorum carentes usque ad decrepitam etatem in virginitate residunt non zelo costantie merite sed ex defectu hominum finem complent virginalem. Vena auri in aliquibus invenitur partibus quam domini ob defectu artificis intacta dimittunt. Cumque ad occidentem verteris templum magnificum erigebatur in quo statua apolinis consistebat ibique per esalinarum panditur locus et turris dirrupta culminatur infra denique montes vallis fertilissima est darmile dicta cuius in circuitu aparato oppidum erigitur et monasterium atque castellum bustri unum in alterum dimittentes et per valle fructifera usque zurrdarium fluvium parvo ad arenosum descendimus planum quod ad montem stelidam conterminatur. Statius iam per egeos ibat laertia fluctus lemnos et a tergo decrescit brachia naxos pupis et innumere mutant cicladas auras. Ante edobulos crescente samo iam delos opacat iam parios olearos que latent iam redditur alta equor etc.

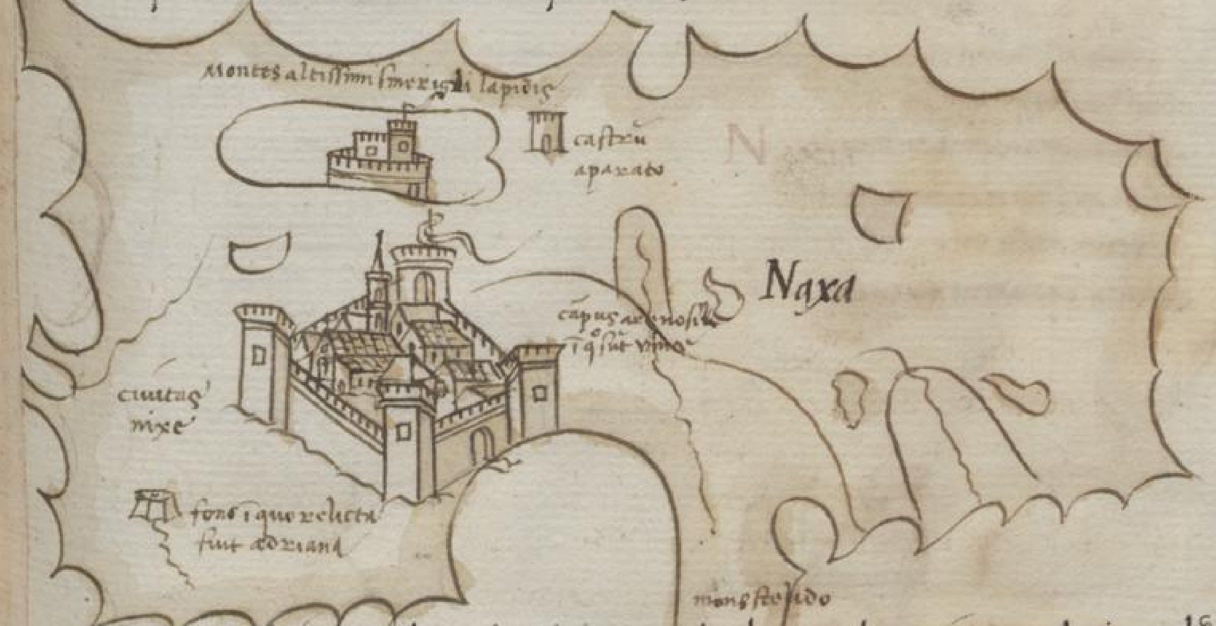

Erant olim ut dicitur hee ambe habitate et podia dicte podie enim grece latine pedes quia ad figuram pedum demonstrantur maior harum habitabilis erat cum munito eius castello nunc autem ob barbarorum insidias nanco collentes naxon accessere prima vero secunda quatuor miliaria in circuitu remansere.

Radea et clero due insule parue et montuose uidentur et inculte nimis propter turchorum insidias que autem olim erant ut aiunt habitate quia uestigia in aliquibus partibus percipiuntur. in quibus multa equarum societas reperitur que uagatur ubique et parue in circuitu consistunt una octo et alia sex circuitu miliaria :~

Hunc potissimum portum fossi insule nio et dicitur nio grece latine nouum ut neos id est naual qua libenter in tempestate ruentes hunc portum affectuose appetere curant. insula circuitu miliaria. Ad meridiem uero in sublimissime oppidum positum est et uallis a longe parum cum fecunditate campo aperitur in totum et in partes diuisas a colentibus seminantur in sero ergo postquam ad occasum peruenerint erit in munitissime magno labore ascendunt castellum, mane autem facto uetulas ad speculandum per insulam ante auroram mittunt et dato ab eis signo porte panduntur in totum et sic uitam transeunt cum tremore. tempore denique meo dum nauis piratarum in portu carinam prepararent nutu diuino aqua maris eam absorbuit que numquam uisa fuit :~

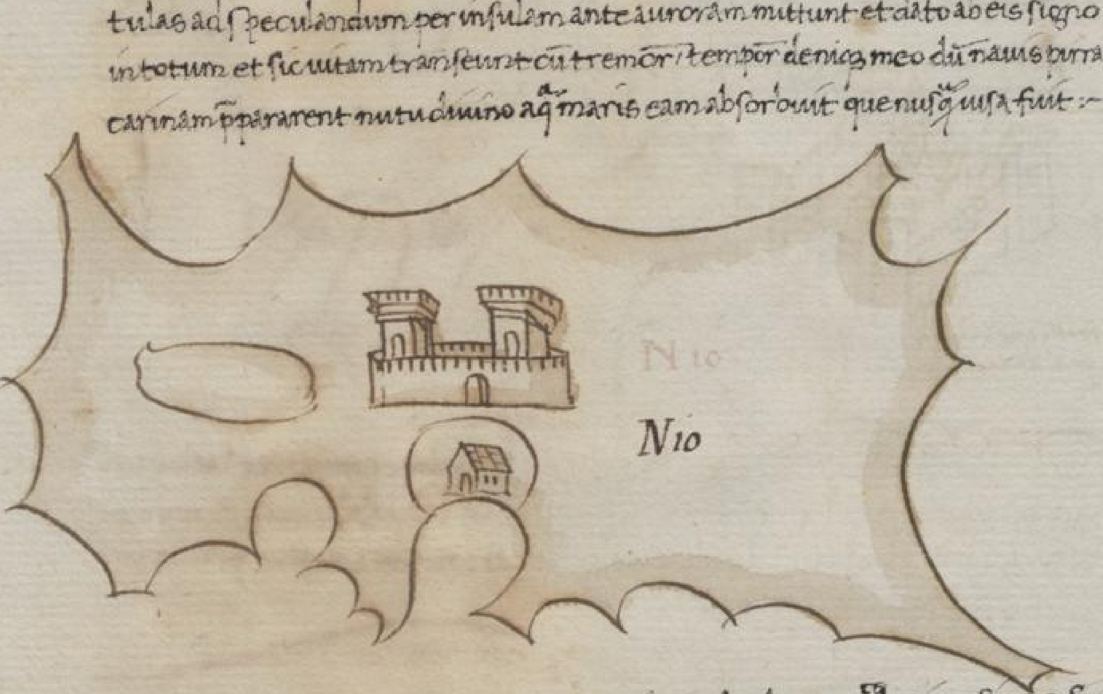

Versus trionem anafios insurgit insula ab ana grece latine sine et fios serpens id est sine serpente quoniam nouam serpentes reperiuntur et si certe illuc portarent subito morerentur. et quod plus est fer tecum de terra huius et circuitu illius prepara serpenti et subito moritur. erat enim olim ciuitas in capite insule munitissima nimis ea propter pirate iuxta rippam eius tute naues collocabant cum eas per tempora hunc exercerent modicum termini proceres armis plurimis ad hanc desolandam urbem deuenere et facto fine destrutionis castellum in medio insule usque in hodiernum ordinauere diem :~

Nonnulli ollimbuport hanc nomiauerũt insulam ẽ culturata satis l m^ta^ m^ta^ circ
uit in montibꝫ tota que nunc amurgospolis dicta est in qua terra opida amur
gospolis dicta falli et platu ad trionẽ uo tres porti uident sancta anna calos et catapl
ad occiduũ montes non ita eleuant uelut orientales: id circo catomerea dicit q latine
pars inferior sonat et ad orientem apanomerea pars superior declarat ad meridiem
deniqꝫ rupes erigunt terribiles ꝛ nauibꝫ minant q uenti percutientes i mare in ripis
redundant ꝛ sic silla qꝫ caribdis ita cutumescentes qꝫ nauis naufragiũ sepe pereunt
et ita mirantes viam longe capiunt et subuersionis galee uentoꝝ recordant:

Conuicine due sunt insule scilicet chinera et leuata in quibꝫ aiunt non habituer
patres nunc aute perueniente ad solitudinem inculte remanent ꝓpter insidias
maloꝝ hominum ꝛ se a circũstantibꝫ animalia resolute patescunt cũ asinis agrestibꝫ
vna:-

Caloiero

hec insula hic pro errore depincta ẽ q in subsequenti
spacio pingi debebat et ille hic

Monstrabimus nunc caloierum scopulum altissimum in medio maris positum ubi cooba insu-
la ad austrum terminatur et circumseptum in altissimis rippis preter suam eminen-
tiam omnibus convicinis insulis minatur in quo cacumine ecclesia cum plano parasti et eo in loco
duo caloieri habitabant secure et naviculam rudente parato una in alto ascenderant ut a
sevis pirratis possent eam custodire et precibus devotis horasque constitutis sine timore
die ac nocte valeant exercere et ferre libamina que sacrificia immaculata. Cumque diu minist-
erium tale peregissent esse teucrus in nocte inductus vestibus similibus ipsorum et aut solum
in navicula maculata vocabat altis viri Religiosi amore christi suscipite me miserum quia istis in
scopulis dira tempestas navem nostram grecorum impegit salo et nemo nisi ego solus evasi
illi misericordia moti per funem ascensum hospite in sinone in altum acceptaverunt in nocte vero
dum mora ecclesiam adorabant portam ab extra proditor firmavit et vocatis sociis absconditis
iuxta scopulum servos christi ac suppellectiles ipsorum in turchia deportaver.

hic pingi debebat insula antecedens et iste ibi.

Iamque ad insulam devenimus coham que latine luctum interpretatur quia propter aerem ineptum pluri-
bus mensibus anni luget et languit in ea quia puntie antice adiacens suburbana dicta
est et oriente ad occiduum miliaria et plana quasi per totum extat, ad meridiem vero montes ex minimi
sublimes. In quibus oppida erant petre, chema atque pili quod hodie pipati dicitur in superficie vero
altioris montis dicheu dictus munitissimum extiterat castrum in quo hodie cisterne apparent
que plurime. Cumque ad radicem descendimus huius fonte fandio reperimus a quo spandani fluvium derivat
quo prope cilipium oppidum ollim prorupit in mare ad trionem, in medio autem vastissimorum camporum
duo soli monticuli eriguntur a quibus fons ollim nobilissimus licasti hodie apodomauri vocatur
iuxta ollim castri oppidum et molendina quinaria marmorea manifestat in quibus tanta est ame-
nitas locique cantus diversarum avium quod non solum terrenis sed et diis imortalibus placitum
fore. ad oriente in littore arangea metropolis est cuius in medio lacus amplatur in estate
corruptus et ab extra menium arangia multa virescunt: et ideo arangea dicta, in qua tot
et tanta edificia marmorea et theatra reperiuntur quod est mirabile ad videndum extra vero
castrum iuxta lacum ad trionem ampla domorum edificia ypocratis eximii medici insula sunt cum
fonte propinquo et palude lambi dicta, que in hyeme ampliatur et crescit in estate vero desiccatur
fuit igitur iste ypocras filius eractioni et discipulus esculapii physica secundum et fuit de
gener esculapii primi a quo incepit ars medicine quia condidit et docuit filiis suis medicas
eis credens et prius medicinam filiis quam extraneis ut artis nobilitas semper fixa manere eis
precepit quod in medio habitationi insularum cicladum maneret propter aeris temperiem unde in
montibus ehoe considerent in estate: dux igitur perfectam apud grecos medicinam ipsa

enim medicina ut ait macrobius et isidorus ante ypocratem siluerat per quingentos annos a
tempore apolinis et esculapii qui fuerunt primi eius inuentores / 2 procedendo nunc ad
medium insule paruum monticulum uident inceptare et sic altior ista planities e illius
ante dicte arangee / postea ad meridiem ad antimachia oppidum circensium habemus usque in
fine insule ubi prope fallo parat in altum non diu serpens maximum deuorans apparuit
armenta et territi omnes fugam arripiebant : sed tunc uir strenuus pro salute populi
duellum inceptat dum inter bestias ruere uellet quod cum hoc serpens perciperet equum
morsibus illico in terram prostratus occidit : iuuenis autem acriter pugnans tandem ipsum
interfecit . dicitur et affirmatur quod filia ypocratis per insulam uiua apparet que loquitur toto
die 2 narrante multa infortunium suum in felice connumerat / rogabat quam sepe creatore
atorem ut a tanta pena eam dignaret liberare : et cum puella loqueretur non longe a patris
domibus lamentabilibus uocibus in sex uel octo annis semel contingisse transformatio
hoc ut a multis ciuibus comprobatur / Refert et plinius quod aristeus filius apolinis consilio matris
relictis tebis huc uenit 2 inhanc habitauit insulam et subiugauit eam / fuit eis
ut aiunt mulieres hic uiros occidisse propter eorum inconstantiam / quia semper in plus
per asyam minorem accedentes curam insule mulieribus dimittebant . ille equaliter
indignate ad inormem suorum uirorum peruenerunt homicidium / deinde iason per hanc transiens
ad colchon hodie circum accessit coram ciuitate posita et constructa multorum edifi
ciorum que usque hodie in ermenia minori coram cipro uidetur . est denique hec omnius
abundantissima . et primo in feminarum ornamento lanificii hic arte inuentam affirmant
Insuper et natiuitas memorabilis philitidis poete hic fuit quem imitatus sophone poetissas
rem in bachidis decantauit : denique infra rippas altissimas auis duo oua peperit a quibus
ex uno auis et ex altero canis nascitur et percipiens mater non esse cani similis illum
eum occidit et fratri prebet in cibum / et quia insula hec contingua asye minori ubi magne
insurgebant ciuitates fratres sancti iohannis ut insisteret infidelibus castellum sancti
petri edificauerunt . mccc .

Supereminet in montibus valde claros insula olim sic dicta que hodie calamos dicitur calami
enim grece latine arundo interpretatur que tendens ad trionem ad meridiem xx m. circuit
et tanta est montium sublimitas quod si quis in altiori ascenderet cacumen usque chium insulam vel ephesum
urbem vel palatium civitatem turchorum certe visum percipient clarum tunc cum sol declinat
ad occasum. In istis equidem montibus per omnes saltus languere peccudes tundente odoriferas her
bas incolumes accedunt sine luporum timore et flave eque arbores devastantes in summitate
petrarum patrizare delectant. Ab oriente vero oppidum ab alto vetustum quod in conspectu insule
pure elongatur que olim illustrissima usque nunc edificiorum fuisse videtur et quis posset in ea tot
explicare nostrorum antiquitatum et indicare liniamenta marmorum sparsa per totum cum in ea
nil aliud percipere valeam. Erigitur in sinu quoddam oppidum calamii erigitur munitum et ad occid
um in sinu prope flumen salsum vathi olim amplificabatur civitas in qua edificia plura videmus
et veniens ad occiduum meridie in radice montis vel promontorii porti duo vident optimi
agibus magna spelunca habet et in ea fecondissimum non desinit fons emanare et ubique lignum
aloe crescat et salutiferum ab omnibus habetur partibus:—

Iuxta hanc terre montuosa valde insula marmorea extat que ad oriente castellum munitissimum habet ubi omnes coloni recreant in nocte ut securi pateseant et ad austrum vero
da portus erat ubi olim civitas eminebat in monte et planus in radicibus eius ampliabatur sed
occiduum pergis seraclo sinus illico panditur et oppidum partini dictum olim cernimus desolatum et
sic per totam montuosam dicitur que xviii m. circuit et ad omnia rustico gradu ipsam fertilissimam
reputamus in qua lignum aloe recolitur et mercatoribus venditur in anno:—

Tractavimus de Lerro nunc ad Pathmos veniemus in qua Iohannes Christi discipulus
ad exilium tempore Domitiani imperatoris missus est et in portum angulo quodam ipse
die dominico raptus in spiritu magna atque archana de preteritis et futuris vidit contemplando et
librum Apocalipsis scribens nobis multa revelavit in eodem denique tempore mortuo Domitiano
in Ephesum hodie alto loco dicto Iohannes magnus honoribus receptus est qui dum Christi fidem ma-
gnis miraculis predicaret multi ex discipulis suis in hanc insulam accesserunt et monasterium non
longe a suo oraculo construxerunt in quo quidem usque in hodiernum a caloteris habitatur et a Turchis
nullam habentes molestiam sepe in Turchiam reccurrunt ad substentationem vite quia montuosa cum hu-
milibus collibus in ea vene metalorum reperiuntur multe:

Computavimus de Pathmos nunc de Dipsim per via accedemus est igitur Dipsi grece sitis latine quia sicca
est et viriditate carescat ideo Dipsi nominatur quia arida et montuosa et nunc habitatur per
patres in qua sinus ab oriente videtur et nunc ab eghis que a sinis habitata silvestris apparet

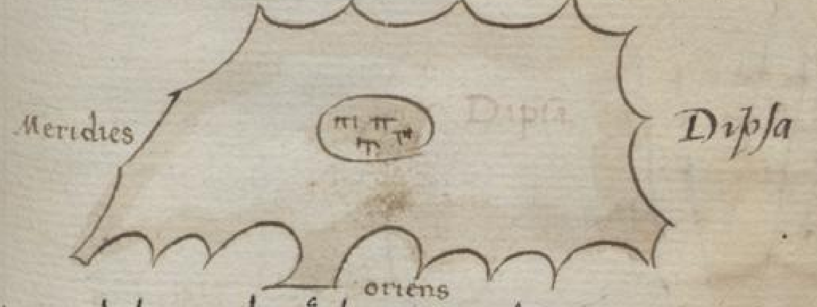

Ab alia parte huius ad occasum occiduum Crusie insula inter Gharcam et Pathmon humi-
libus montibus circumsepta est in circuitu aliqui scopuli apparent et derelicta lon-
go iam tempore ab hominibus quia in medio oppidum desolatum manifeste fuisse videtur nunc indomite
bestie vagare delectantur et dicitur Acrusie grece de aurate latine:

Refert varro quod in hac ycarea insulla fuit icharus cretensis ideo icharea dicta creditur
qui mox offensus fastu tiranico relicta domo paterna bruto consulle qui reges urbe
exegit italiam adductus est que montuosa ualde et circuit miliaria lxx que de oriente ad occiduum in lon
gitudine uelut unius in mare reuolute nauis dorsum erigit et in extremis declinatur cuius
naute effessi a tatici maris apice huius insule coniunctam nubibus uident illico portum procurare
festinant quia signum tale ad detrimentum nauium transeuntium reuertetur sunt et in ea inter an
fractus per inmeabiles rippas apes suis cauernulis frequentantes et in ibi in mele ualde
nutrientes hic etiam album bachi liquore illi accepto multiplicari faciunt et circon
stantibus mittunt in quorum cacumen duo sunt oppida et ad oriente prope mare uidetur
in monte turris altissima que fanari dicta erat in qua lumen olim procelosis existeb
at temporibus ut transeuntes saluarentur que per totam insulam non poteris portu
inuenire

Dicitur insula hec mandria quia prope erigit cum ipsa a scopulis circumdata et
quamuis olim habitata extiterit nunc ad solitudinem est peruenta in qua
asini uoce sonora siluestres perambulant sine timore una cum equis infinitis

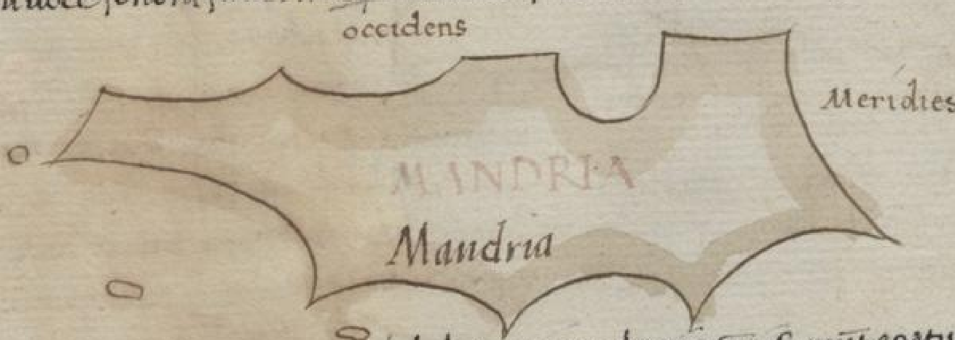

Insule due parue et nude habitantium ad oriente insurgit agatusa et forma
cus dicte que coram flumine palatie diminuente fuere in quibus sepe sepius
pirate teucrorum uagantur donec consulti quam possent uiam capere meliore prima est
in circuitu miliaria xv secunda iiii or a quibus ad os palatorum intratur et per flumen citum urbe
peruentum est que a palatiis olim magnificis nomen accepit Voilacus in hyeme maximus
effectus est et tanta copia piscium et anguilarum reperiunt in eo qui uiuos transferunt et
birremis ab hinc per insulas deuastando sepe in maioribus fratrum sancti iohannis et uenetorum deue
niunt et ab eis ad infimum deducuntur

Agathusa

phorinarus

Non longe a supradictis samo inuenitur insula parum et continenti que tempore
deorum gentilium extimabatur in cunctis sacrificiis sublimior tunc cum societas
maxima phocorum regnabant in ea que circumdata in altissimis montibus lxx in circuitu
miliaria et longa de oriente ad occiduum ex una atque altera parte portus aquis frigi-
dissimis emanantibus reperimus ad meridiem uero in plano iuxta mare magnifica existe-
bat ciuitas et tanta ruina edificiorum columnarum quas cernitur quod per diem possibile fore
ad narrandum et ibi templum iunonis maximum amplissimis columnis erectum ut apparet
fuisse quia effigie eius prope sculpta erat / Regina cum sceptro et in capite nube iris
ex transuerso paones in pedibus eius iambebant et ideo aues illius dicte / Iuno
aer est 2 soror et uxor iouis .i. ignis uxor quia sub eo 2 ab eo calore accipit et nutrit
inferiora: soror quia prope est eum virgo quia de aere nihil exit et nihil nascitur iris
et nimphas que in aere gignuntur et fumi de mare ascendente cum aere se miscent / et
sic neptunus nutritor iouis quia sibi alimentum aliquod suum ministrat: de hac et insula
Pytagoras natus est philosophus eximius qui babiloniam ad perdiscendum siderum motus originemque
mundi spectanda profectus summa scientia consecutus est: policratum ut ait valerius
felicissimus tirannus in hac fuit insula et fortunatus in omnibus suis factis ad ma-
num oruntis persarum venit / qui dictum policratum in monte medalense altissimo sus-
pendit in cruce: insuper hic orta sibilla quedam nomine femo ex decem una que postea dicta
sama a loco / hic etiam paulus emilius romanus vicit regem persem et filium philippi
macedonum qui in prelio viginti milia hostium interemit: hic et enim turchi
innumerabiles a tamburlano fugati eua serunt: aiunt denique quod in medio insule
locus fructificat pomorum 2 licitum est homini comedere ex eis sed ens ergo cum
fructibus eiusdem loci ad socios remeare a via deuiabit / si nisi caput via libere
patefacta erit / igitur per insulam altissimi montes et arbores pomorum videntur quorum
unus vacet he alter medalens / et ad occiduum alii altiores apparent :-

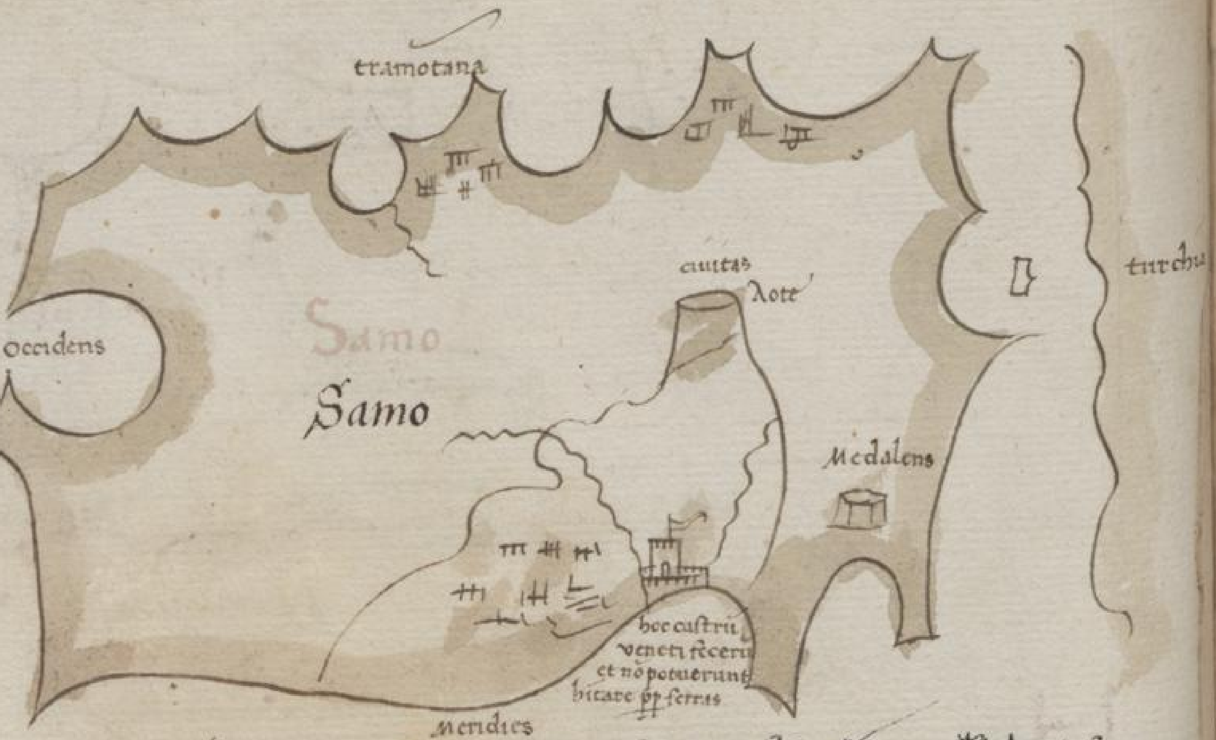

Ad occiduum prope supradictam deserte insule furni dicuntur que nusquam habitate fuere
et aride nimis ripparum in meandro circundate in quibus sepe naues recursum
capiunt et tute a uentis sine refrigerio aquarum dulcium magno timore teucrorum piratarum
uigilando pernoctant quarum prima vi secunda iii tertia x quarta que quinta iiii circuitur miliaribus.
In maiori itaque harum cum ex partibus rodi uersus chium iter faceret nocte obscuri
ssima que nimbosa nimis demisso carbaso et in portum intrare credentes in scopulis iux
ta promontoria irruimus: heu cecidere manus quia a rippis nauem nullo modo seperare
poteramus, cumque hoc cernentes in terram descendimus omnes et sic per nimbosam illam
transiuimus noctem donec ad lucem peruenit dies: adueniente autem aurora nusquam uidimus
nauem quia iam in imum submerserat totam: sed postquam ad hanc quintusque sextus sine
febo vitam transnamus, ad aquam que fumat in cauernosis lapidibus sepe peruenera
mus unde aliquis nostrum animam deo reddere, cumque ad septimum uenire diem et subst
antiam iam herbarum non inuenirem ad uescendum in speleo declinaui, gladioque in petra
nomen sculpsi meum hic dira fames presbiter christoforus mortuus est: hoc autem facto socii
conualescentes nauem conuocant transeuntem que fuit causa nostre salutis:

Linquimus tum portus et desolatas insulas et ad undas tenose ingressum petimus et ubicumque ea uenimus magno labore antiquitates inter uetres (?) ambo fractus reperimus ingens quidem propter nimium fluctuatione uentorum in nocte luctantium tamen sunt ille lapides coruscant in altum et suauissime uoces uentorum interim infra arbusculos in auribus audientium percipiuntur ualde que montuosa et x milia circuit :-

Iuxta chium ad occiduum psara dicitur quod piscator latine interpretatur quia in spacio xiiii oppidum insurgebat et cum ad desolationem deuenerit et domestica quam plura dimitteret sunt indomita ad effecta coram quibus itaque hec scopuli parant et sic in eorum medio portus extat in quo birremis turchorum semel peruenit que ut secure propter insidias christianorum in nocte maneret ad aliam secrete partem huius accessit insule et dum pernoctaret illico boreas emissa ab antro nauem submergit in imum turchi uero perterriti et per insulam ambulantes asinos quos egbas una siluestres cito capiunt et carnes illarum edentes corea plena uenti ordinauere ubi ad mare peruenerunt optatum lignis circum positis super nauigium tale conseder et ipsius turchum prope in numero quatraginta non desistunt nauigare cum itaque per triduum tandem prope turchiam studiosius deuenientes nauicula sex hominum eos inuasit et ad tartara mandauere :-

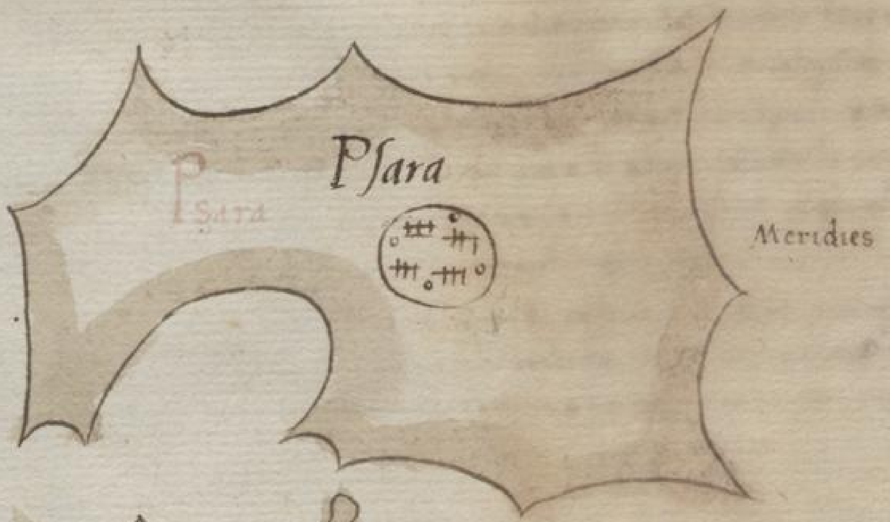

Insulam chion post hanc visitamus quam plinius sirosior et asiansonominant deinde chios
dicta est quia lingua sirica mastix latine interpretatur et in egeo sita mari prope minorem
asiam quatuor millibus passibus et centum viginti quatuor millia in circuitu eam numeramus.
dicitur et chios grece id est chion columna id est chion canis. In qua ysiffiles toantis filia patrem transmi
sit fingens lempniadibus ipsum occidisse. In hanc etiam insulam ut ait ovidius postquam theseus
occidit minotaurum et aufugeris de creta secum deferens duas filias minois regis adrianam
non merito dimisit et fedram sibi coniugio copulavit. protinus egides rapta minoide chion vela
dedit comitemque suam crudelis in illo littore destituit deserte et multa querenti amplexus et
opem liber tulit utque perhenni sidere clara foret sumptam de fronte coronam immisit celo tenues
volat illa per auras et cetera que longa de trione ad meridiem in duabus panditur partibus. hec prima que
ad trionem spectat apanomerea grece dicitur et latine pars suprema interpretatur. secunda cato
merea grece latine pars infima declaratur. prima quarum in montibus asperis elevata et ab
arboribus pinorum atque platanorum fulcita est in quibus fontes manantes per umbrosas valles flumina
frigidissima in mare decurrentia molendina triturerant. hinc inde igitur castra atque oppida in
collibus atque planis plura cernuntur: scilicet volisso cum plano optimo, proparea, sancta elena
menaleo, vicho, pathio et cardamille omnia circum volisso cum sancto angelo atque elia, et olim
oppidum cum rure homeri dictum ennumerant in parte superiori, quo in oppido dirrupto sepul
crum vatis homeri ob nimiam antiquitatem invenit deletum. sed ab aliquo auctore numquam
narratum reperi quid de eo certum sit: ideo posteris ad ingrediendum dimittamus. ad trionem
et fons uberrimus extat ubi promontoria minacissima elevant in celum et non ab ea parum
portus cardamile cum plano atque flumine habet optimus. deinde ad delphinum alterum cum
turre et flumine optamus pervenire portum a quo civitas chii paucis milliaribus cum portu
tutissimo a ianuensibus sublimatur que olim posita supra montem inexpugnabile diu tutiss
ima viguit, qui in pede coronata heremitarum laudamus rectum locum deinde ex qua causa dimiser
cives ignaria nescio. et iuxta mare magnificam preparaverunt urbem. unde abundat parte
altera campi cum vineis circumdantur fertilissimum omnium pomorum …bitis et infra montem nea
moni extat. igitur ad catomerea nunc narratio nostra erit: que a parte meridiei et per
occiduum arbores lentischi in humilibus collibus gummam masticis in solo munito. coloni
tempore veris mirifice in eadem regione preparant producere laute. et quod mirum
est in apanomerea huiusmodi arbor non invenitur. cumque ad factum devenio georgion
et in radicibus eius fontes decurrentes in unum prorumpunt et statim flumen fertili
ssimus planum descendit in mare ubi vio ad dexteram in monte castrum recovera recognosci
mus magnum. ad calamoti cum plano affectamus pervenire donec caput masticis et scopu
lum caloierum dictum a longe salutamus. Recurro deinde ad pigrim in plano oppidum
ubi procul nastasiam sanctam et armistae portum laudamus atque cito in plano atque oppido di
nite dicto pervenimus sane. et ultra ad occiduum portum late duorum scopulorum et …
sinum cum plano et flumine manifestamus. et nota quod portus delphini celofena vocabatur

23

Boreas
Grego
Maistro
Syo
occidens
Oriens
Meridies
Siroccho
caput albu
TURCHIA
Cauo doro

Ostendimus chion nunc lesbos insula manifestat et tantum in naumachys ualuit quod
maris imperium diceretur habere. que in egeo mari sita est et dicta mitilena. quidam in hac
miletum solis filium fratrem que pasiphis et biblidis, camni que fratrem de creta ibique uenisse profu-
gum eo quod contra minoem cognatum suum surrexerat regnasse urbemque miletam construxi-
sse et ab eo sic dicta est. sed postea litteris transmutatis mitilena ciuitas dicta fuit: quam alceus
poeta a quodam tiranno liberauit. saphos poetissa de hac fuit et theofrastus philosophus. hic pompeius
dimicaturus cum cesare suam coniugem deposuit. Regnauit etiam hic micteus pater antiope
ex qua iuppiter in specie satiri amphionem et zetum genuit. Usque hic castor et polus capta elena
eorum sororem in insula citharea per eidem primum filium qui eam ceperat persequentes et tempesta-
te maxima nusquam compuisse dictum est. immortalitatem adeptos quod dicitur in signum celeste
transmutatos quod hodie gemini connumeramus. hic paulus apostolus de siria ueniens tempestate
maris iusta ad terram euasit. qui predicans fidem christi anguem maximum occidit et
et multos conuertit. sunt et enim per omnem circuitum plura castra quorum maior miti-
lena uidetur. que seculis preteritis magna que potentissima ciuitas existebat et per circuitum
quatuor et plus milliaria. hodie uero ad exiguum est reducta spacium. caloierus quidem abhinc
deo deuotus ruinam ciuitatis que domini uidit in futurum. qui cito ciuibus desolationem uerbis
palam locutus est. quem non credentem dominum que suos ac multitudinem ciuium ex terremotu perire
euenit enim in eis itaque diebus dominum per insulam accedere et cum in quadam percontasset domum
scorpio manum infixit suam. cuique famuli clamorem audirent illius per scalam ad eum fuit
ascensus et quesita restauratione solaris ita et taliter impleta est quod totum que famulorum quod
ruina est euersa et dominus cum multis in spatium sustinuerunt mortem. ad meridiem magnifice
urbis quatuor quatuor colune erigunt una cum edificiis multis utque cauernis mire industrie
edificatis. ad austrum colfus geremie discendit ubi plura oppida usque ad occiduum uidentur
castel cerra gerremia chidonia caloni vasilica castel petra. castel molino ad trione castellum
sancti theodori turris et cetera. in medium planus est fertilis. ad orientem que occiduum montes et
indomita animalia sunt una cum cipressis fagisque pinetis. est denique in circuitu portuosa et
cm. circuit milliaria et scopuli erigunt et prope turchiam contermnat.

Oriens
Turchia.
Metelini
castrũ caloni
vasi
castrũ petra
Meridies
turris
Silua magna

Esumo nunc insulam tenodi que coram introitu stricti romanie uel elesponti posita est
et in conspectu antiquissime troie apparata est in egeo mari que a quodam iuvene sic
dicto nominata est qui athenis infamatus q suam cognovisset novercam ob verecundiam ad
hanc applicuit insulam et vacuam cultoribz occupavit. hoc tpre laumedontis 2 priami opulenti
ssia fuit et in eius sinu greci paraverunt troianis insidias a qbz troia deleta est. p hunc
bellum atroce int venetos 2 ianuenses fuit tempore meo q quilibz illoz eam possidere
volebat tandem ex concordia ambarz partium desolata remansit et sic nullus in ea audet
habitare. sed postq in omnia relicta fuer: domestica multa et animalia indomita devenere
In radicibz q altioris montis fons est: qui ab hora tertia noctis usqz sextam solsticio existente
tantum exundat in aquis q flumen maximum videt haber. In alys itaqz horis nil in eo fuisse
comphendimu aque. hec etiam plana habetur et circumdata humilibz montibz nisi unus
Inter alios sublimatur ing tria millia francoz. postq veneti clasem turchoz coram gali
polim in mare submerserunt suspensi sunt q ex omni gente in favore infideliu ibi erat
in clase congregati tpre consilij constantie. Et hinc inde p planu tot iumenta inculta et
alia reperiunt poma q hodie transeuntibz prebet refrigeriu. et sic u sue nobilitatis aspicit tam
multa fragmenta antiquitatu ipius vere videbis. A leva denique in elespontu intram mare
ore steno ing introitu dardanellu ostendim ubi nunc et olim colune elevant multe per
totam planiciem istam et p strictum usqz dardanellu puto troia amplia batur

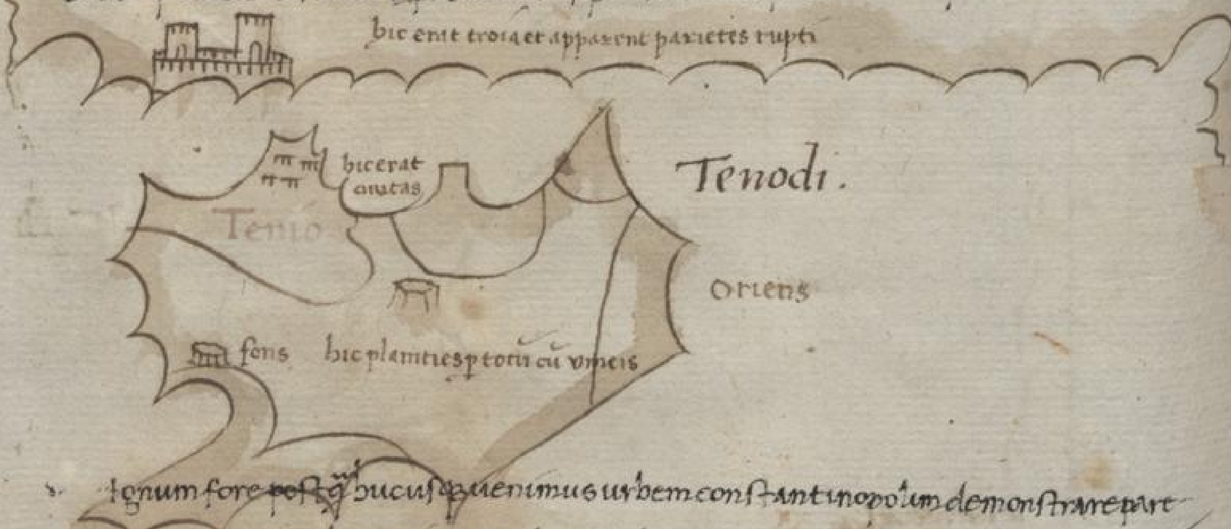

Ignum fore postq huc usqz venimus urbem constantinopolim demonstrare pare
mus ut animus legentium sit alacer ad ea q dicturi sumus cu multa miranda erunt
inspecturi. e q hic introitus ad elespontu usqz steno ore hodie strictum galipoli dam
et asya ab europa dirimit. in quo pmo postq ad dexteram antiquam relinquimus
troyam turrim a leva iuxta mare invenimus que propinquior asye fuisse numer
amus. 2 d hinc usqz habidum oppidum parva restat via. Ergo ille rex psaru xerses
in isto loco ponte sub navibz ordinato d asya in europam transitu fecit et aut domest
enes decem centenis millibz militum elatum quatuor milliu et ducentoz navium

numero terribili exigua latentem navicula fugere coegit. ponit et enim lucius quod cum
philippo rege abidenos pugnante et ad destructionem murorum iam venisset cives ob mi-
sericordiam cum supplectilibus recedere volentibus capitaneus in castellum eos revoc-
avit: dicens non pepercistis patrie et domibus vestris ideo ad occisionem eritis omnes ac-
cepturi. itaque ipimet in extremis mortis eruerunt et domos quod omnia ad ignem miser(unt)
Vltra vero quatraginta millia ex parte europe munitus est galipoli oppidum in quem in altum
quod sponte turchis infidelibus imperator grecie tradidit et filias proprias eis copulavit. ex qua
largitione tanta secuta est et sequitur strages christianorum quod vix homo in sua etate posset
nomina scripta captorum quod occisorum enumerare. igitur turchi de montibus armenie quod
pastores pauperes inhinc venientes minorem asyam dominium ex concessu imperatoris supra
dicti inceptaverunt. ex quibus cito provintia novis linguis quod gentibus usque in hodiernum
impleta est. quorum aliqui in bello fuerunt extremissimi et memorie digniores qui
secundum ritum sette eorum laute gubernaverunt regnum. et dominia multa vi abstul-
erunt christianis. quorum unus amorat bei merito ducetur. mulier dum ferculum lactis
viro in agro portaret famulus domini minus epulum mulieris comedit: que cum questa cito
reum coram eo conduceretur et abscisus in medio lac cognoscitur et iusticia coram amorato
sublimatur. Abbas quidam ornamenta sanctorum quod ecclesie sue abstulit et coram amorato magno
gaudio mahometum adoravit monaci quoque ex quo viam dividicerunt abbate coram eodem im-
peratore conquesti sunt. ille igitur dum astutia atque fraude abbatis cepit restauratis
caloyeris coram eo de altissimo monte in imum elapsus est. Bubulcus suo aratro
vas plenum argenti advinvenit qui cito coram amorato onerato curru accesit et
monetam sibi consignavit. ille reqsitis senioribus cuius ymago esset et nemine inveni-
ret ait bubulcho vir bone hec ymago mea nec meorum antecessorum fuit quare iustum
non fore factum alienum capere ereptum alium occupare ergo tuum est vade in pace

Ad orientem in introitu maris elesponti marmora insula est xxx m. circuitu. haec tota mon-
tuosa marmorum et arborosa sapinorum reperta est a qua constantinus iustinianus et alii
imperatores innumerabilia edificia marmorum pro urbe constantinopoli extraxerunt et in ponte
lapideo onerabant. ab alio latere oppidum elevatur paucorum habitantium, ubi scopuli aliqui prevalent.
dicitur etenim mare hoc elespontum ab elles ergo athamantis filia cum frixo fratre insidias fugiente(s)
novercales aureo vecta ariete in furtivo suo has in undas cecidit absorta quae se nomen dedit
undis perpetuum, ut quod pontum dicebant ante diceretur helespontum. habet igitur mare istud initium
ab eritreo littore ubi aiacis sepulcrum erigitur usque chersonensum et ibi fine europe mergit.

Navigando igitur per mare supradictum ut ad urbem accederemus ad dexteram calonimo
insulam videmus in montibus positam vineis et quam olim per omne greci dominabantur. tunc prius
hec erat habitata nunc vero in desolatione reducta indomita animalia vagantur per eam.

Extenditur prope polim prope insule cum aliquibus scopulis hinc inde positis et quae iuxta
urbem constantinopolim permanent. ideo caloieri habent refugium in quibus edificia olim
habebant et monasteria sparsa per omne apparent in istis. ultra has insulas ad oriente
erat prope mare civitas olim maxima comidia dicta in qua nil aliud nisi marmorea edi-
ficia prostrata videntur. quo in loco bubulcus archam reperisse in qua rex ille suo corona sce-
ptro et inse aureato erat. dum vere nuntiatur domino et a baronibus eum extrahere vellent in cinerem
illico est reversus. dehinc ad nicheam igitur civitatem et ad bursiam olim et nunc
metropolim plana demonstratur via in qua imperator turchorum suis uxoribus
filiabus resedit qui in modico tempore in uno moratur loco sed semper cum tentoriis
vagantur ubique.

Devenio ad ultimam nunc Constantinopolim urbem, quamvis insula non sit; postquam huc pervenimus, de ea
pauca pertractabimus ut ad indicium legentium perveniat. Est igitur a Constantino dicta, que olim
cum Bisantio eam maxime ampliavit. Post autem seculis labentibus imperatores ecclesiis eam or-
naverunt, et per certum Iustinianus qui leges condidit et sanctam Sophiam edificavit cum
palatio et ypodromo. Remanet quoque triangulata et decem et octo est in circuitu miliariorum.
Primo a angulo sancti Dimitrii usque ad angulum Blacherne sex miliaria, quorum in spacio centum
et decem eriguntur turres. Abhinc igitur usque ad Chriseam portam quinque miliaria cum
muro et antemurale munitissimo et vallo aquarum surgentium, et turres in muro altiori
nonaginta sex. Dehinc usque iterum ad sanctum Demetrium miliaria septem et turres centum
nonaginta octo, in quibus menibus est campus ab extra et olim portus Velanga, ubi greci latrocinio
ut dicitur Francorum pane calcine furmentato dolose ex invidia et timore occiderunt, quorum ossa
innumerabilia usque in hodiernum perhibent testimonium. Et propinquius huic condescali, ut arsana
restat. Et ultra fuit supra menia amplissimum Iustiniani palatium cum ecclesia Nea dicta
musaicorum, edificiorum atque cum pavimento miri ingenii contexto, ubique in alto et supra mare
erat speculum inmensurabilis magnitudinis circumspectum a longe nimis, et omnia edificia eius mar-
morea in mari videntur prosternata prope portum imperatoris dictum. Etiam de inmenso palatio
usque sanctam Sophiam erat per miliare via columnarum binarum per quam dominus accedebat, ubi octin-
gentorum clericorum per circuitum domus erat, et a totius insule Trinacrie ut dicitur fructu capiebant.
Nunc autem sola testudo ecclesie remanet in ea, quoniam omnia dirupta sunt et ad nihilum devenerunt.
Ab aquilone usque pavimentum cum nimis brachiorum, et a pavimento usque planum fundamenti quasi tota una
cisterna optime aque ampliatur brachiorum ... insuper pre ecclesias sunt centum brachia ab angulo ad
angulum, que desuper rotunda et in plano quadrangulata residet. Quamvis vix potentem
numerare ornamenta marmorum atque porfirorum cum musaicis liniamentis, quia a quolibet latere
incipere vellem evanesco. Extra igitur ecclesiam ad meridiem in plateam columna septuaginta
cubitorum alta videtur, cuius in capite Iustinianus eneus equester habetur et pomum cum leva aureum
tenens, ad orientem cum dextera minatur. Et iuxta hanc sex columne marmoree recte magne
videntur seriatim. Ultra vero has ad meridiem videtur ypodromum distendi, quod latine quasi cursus appellatur.
In hoc autem spacio nobiles coram illustrabant populo, duella ac torniamenta parabant. Se[illegible]
in longitudine brachiorum et centum amplitudine, et sub columnas edificatum, in quibus cisterna
amplissima optime aque totum supradictum spacium continet. In capite vero ypodromi numerantur
altissime columne ubi imperator cum maioribus residebat. Ab una autem parte usque ad alteram ypodromi sedilia
gradatim in longitudine erant ipsius marmorea, ubi populus sedendo omne ludum comprehendebat.
Per medium denique dicti cursus in longitudine humilis est murus, et prope ipsius sanctam Sophiam
est ecclesia cum muro magnifico et innumerabilibus fenestris adornato, ubi domine que vivebant cum

matronis suos prospiciebant dilectos. Ibi in principio dicti muri summum balneum erigebat in quo vulnerati cu-
rebant. Deinde aquilam ex uno lapide in iiii eneis taxillis in altum recta cernit cubitorum iiii
et in pede eius versus sic sonant: Difficilis quondam dominis parere serenis iussus et extincti palmam
portare tirannis. omnia theodosio cedunt suboli que perenni ter denis sic victus ego domitusque
diebus iudice sub proclo superas elatus ad auras. Ultra hunc lapidem tres erei serpentes in unum videntur
oris apertis agros ut dicunt aquam vinum lac ab eis exibat diebus iustrantum. Ultra etiam altera ex multis
lapidibus aguglia conuecta lviii cubitorum erigitur. Ultra denique in fine humilis muri huius quattuor
humiles columne marmoree videntur erecte in quibus imperatoris eminebat adventus. Fecit
ergo theodosius omnia ista et alia multa per urbem laudanda. Reperiuntur insuper hodie infinite
columne quarum quinque videntur maiores et lx cubitorum quelibet elevatur in altum. Et prima columna
iustiniani dicta. Secunda crucis que in loco quatuor erecte pulcherrime videntur in quibus quidem
equi quatuor enei aureati positi erant et veneti illos venetias ad sanctum detulerunt marcum co-
lumnis remanentibus. Tertia et quarta columnarum que in medio urbis sunt posite in quibus
circum circa acta imperatorum sculpta cognoscuntur. In ecclesia vero sanctorum apostolorum quinta
cum angelo eneo et cum constantino genuflexo columna est. Et in ecclesia iam diru-
ta et amplissima omnia sepulcra imperatorum porfirea videntur magnifica una cum con-
stantini immenso. Et ibi columna ubi christus ligatus et flagellatus est. In monasterio pandocratoris
est lapis ubi ioseph revolvit christum in sindone. In monasterio sancti iohannis de petra fuit vesti-
menta christi et arundo cum spongia ferrum lancee de spinis corone et de pilis barbe
in unum conservata. Sunt denique per urbem innumerabiles ecclesie atque cisterne magni-
tudinis et industrie fabricate et in ruina posite vinee quibus in ea tantum vini
vegetum vini crescit. Cisterna sancti iohannis de petra. Cisterna panda poposti(?) cisterna
pandocratorum. Cisterna apostolorum. Cisterna mahomet in qua ita subtili artificio sunt ordinate
columne quod est incredibile ad narrandum. Et alie multe sicut sancta sophia est in qua ab hor-
aliis et iustiniano in annis quindecim illud explicavit opus. Sanctus georgius de man-
gana. Sancta erigni(?). Sanctus lazarus. Theramas enea. Petrus et paulus. Sancti quadra-
ginta martirum et sua cisterna amplissima optime aque in qua ut dicitur nullum invenire
nere finem. Anastasis. Perileftos. Sanctus iohannes de studio. Sanctus andreas.
Vlacherne et cetera. In qua tanta copia vero edificata remanet ipsarum ecclesiarum et una pul-
crior altera quod longum esset enarrare. Sunt etenim per civitatem pauci habitatores et
inimici latinorum quorum nunquam securam pacem cum eis obtinebunt et si promittet non ob-
servabunt. Fuit et hec urbis pulcerrima valde et aula sapientie et honestatis. Nunc
vero ad ignorantiam et duriciam vetuste opinionis pervenit. Peccato gule adheserunt
et in tantum delati propter copiam piscium et carnium quod quarta pars ipsorum ad morbum cadunt
lepre et doctrina iohannis chrisostomi damasceni et aliorum sanctorum patrum dimisere. Ad
trionem per unum milliare pera ianuensium pulcerrima civitas est que per sinum ab urbe separatur.
Sunt et eius ab isto loco usque mare pontum seu euxinum xviii milliaria ad fontem orestenum(?) fo-
cum periculo intrantium hodie navium cum gloss(?) post quam de urbe navium(?) ad egeum mare ad
insulam stalimni revertentem propter peram ad fontem per milliare sunt gemine columne id est recessus
navium. Et ibi capsiam cum thesauro non reperientium in anno. Pyxor accepit et hec vero

Mare ponticu
Gretia
turchi
Pera
Constātinopolis

Erat hec insula lemnos dicta nunc vero Stalimni denominatur in egeo mari sita et plana
tota centum circuit millia. Limni enim grece lacus latine, ad quam propter eius bassi
tudinem periculosum est accedere cum in ea sinus et porti sint optimi et plura oppi
da habitantur in ea. Legitur enim in hanc insulam venerem concubuisse cum marte, cuius
adulterium solem vulcano suo coniugi prodidisse quos ambos vulcanus adamantinis
catenis ligavit eos que aliis dijs turpiter accubantes ostendit. Mulieres autem lemniades
adulterium veneris damnantes ipsam tanquam indignam pretermittendam his odorem tetrum
misit unde omnes mulieres rusticatione veneris omnes viros occiderunt. Sola vero
Isiphile toantis filia patrem peperit clam ceteras que regina a mulieribus facta est.
Argonaute colcos euntes hanc invaserunt quorum princeps Iason cum Isiphile concubuit et
eneum que toante filios procreavit. Ubi autem lemniades Isiphilem servasse patrem compe
rerunt eam interficere voluerunt. Illa vero fugiens a predonibus capta et ligurgo regi argolici in
nutricem vendiderunt etc. Ex hac enim insula minij transeunt originem unde a pe
lasgis expulsi a spartenis recepti sunt. Qui cum imperium civitatis usurpare tentarent
in carceribus missi et a spartanis ad mortem damnati. Viri igitur mutati vestibus uxoris
carcerem inclinatis tectis que capitibus in signum calamitatis relictis uxoribus ex carceribus
evaserunt. Hic toas filius bachi rex fuit, que habundantissima in frumento fuit :~

Versus trionem embarium est grece quod ambra latine sonat in egeo sita mari et
montuosa nimis pauci habitant in ea que m circuit miliaria et in puncta eius
promontoris prospectat ubi iam civitas imperfecta ab agonitanis apparet et insula hec
ab imperio grecie possessa est :~

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Restat nunc ut de mandrachi aliqua dicamus que clausura pecudum latine nominatur
et habitata satis in cultura quam melle et in eorum splendida habetur. A qua in sinum malliaco
intramus ubi civitas eneicistoxi gateluxii habitatur cum atheleo flumine propinquo

Sequitur etiam taxo insula quod pro mitto latine sonat prope mente sanctum hodie dictum
quem in circuitu milliaria et habitata valde: tria in ea oppida enarrari pulcra cum
fertilitate maxima quod coram achilei fluminis famosissima adiacet manifeste et tunc a gateluxii
dominata .:~

Invenimus post dictam insulam montem athos olim et qui nunc continens fuit tempore
Xersi regis persarum a continenti mons iste est divisus nunc cum terra firma
coniunctus est et mons sanctus nominatur prope thesalonicensem civitate in provincia
tracie altissimus valde et ibi propinquus civium in summitate acrothaom opidum olim erat
longevior quam in aliis terris etas habitantium extendebat et in circuitu montis ad plus LXXX
miliaria videre habetur quo in loco tot et tanta sunt monasteria caloierorum sancti basilii chris
ostomi nazazeni et predictorum monachorum quod difficille foret ad narrandum surgunt
igitur intempeste noctis silentium postquam signum primum lignee campane rauca voce dede
rat secondum grecorum consuetudine et ad ecclesiam accedentes matutinale divinum
cantant officium. cum que hoc finitum est ad suas redeunt casas et quisque a suo mittitur
priore separatim comedunt cum pace. sunt etenim aliqua eorum monasteria que ad
comu[ni]e caloierorum trahunt vitam. alia ad aliud asperiorem modum vivendi vita
ordin[is ...]ter qui in sabbato de monte atque solitudine omnes in celulis redeuntes et in officio
divino [die] dominico usque meridiem orantes ad refectorium accedunt et completo
prandio pars ipsorum pane cum leguminibus in heremo parat introire et ibi suspiciens
celum ac stellas tota mente suspirans et patriam cogitans eternam de exilio sui
loco protinus ad orationem [illegible] convertit et ubi iubar iam solis exortum
in divinis dei laude [illegible] retro rumpit ipse sibi sibi comes ipse sibi famulatur
nec metuit esse solus deum secum est celum spectare non aurum terram amat
calcare et beneficio cum gratiarum actione sepe est in ore suo scit vite hominum pauca suf
ficere et summas veras que divitias nil optare suum que impunitum nil timeri letu agitates
tranquillum evum placidas noctes occiosos dies et secura convivia ita liber cedet in
trepidus nullas struit aut cavet insidias angelorum aula convivis odor que calor
optimus iudex morum teste que modestia mensa pacifica luxus ac tumultus nescia
gule domitrix et voluptas fida exulat et regina sobrietas regnat cubille ca
stum et quietum conscientia paradisus est preparatus multi itaque in huiusmodi monte
talem [illegible] elegerent tamen quod in tantum trahit eos ad contemplationem quod si macerie
lapidum [illegible] ruet et eos nullo modo timeret atque caput ut oculos torquerent ad
videndum [illegible] et in mona[steriis illegible] cum silentio tribus in ebdomada cibum capere iussi
sunt a sui[s illegible] [illegible] caloieros communi vite in aliquibus quingentorum
[illegible] monasteriis [illegible] triginta multa videntur vite communi hic autem
apes ficus olivas [illegible] vallibus vinee sunt et sedentes in cenobiis alii pannos
texunt alii sotularia struunt alii retia nectunt in manu ille fusum in lana revolvit
iste canistrum viminibus plicat ille camalafium plectit et omnes alternatim horis stabili
tis deum laudare conantur et pax in eis regnat sempiterna.

Non longe ab insula lemni san strati parua uidetur mor[illegible] geo mari quia
theucri desolauerunt in qua animalia indomita a[illegible]ntes conte[illegible]tatur
temporibus 2 oppidum sine meniis fuisse uidet et x v cir[illegible]e milliaria:-

In hoc igr mare egeo limen insula in monte apparet non magna ualde sed
pulcra ollim extiterat que parum habet tantum iiii circuit milliaria et limen dicitur
a limite quia naues a ciuitate thesalonicis uenientes recto tramite per istam transire
student ut nauigando securum habeatur:-

Sequitur insula dromos dicta latine cursus quia naues ab oriente ad occiduum nauigantes ab ista signum capiunt et sepe ciues transeuntibus in nocte signum demonstrant ut tutius nauiget et fertilis et m circuit Milliaria :—

Dromos

Macri seu calchis ollim in egeo mari insula dicta est in qua pauci habentur ad hanc autem poemidas prefectus clasis antiochy preuenit insidias romane clasis et sic deuictus remansit in totum que xm circuit Milliaria rubea hic littera ville ipsius

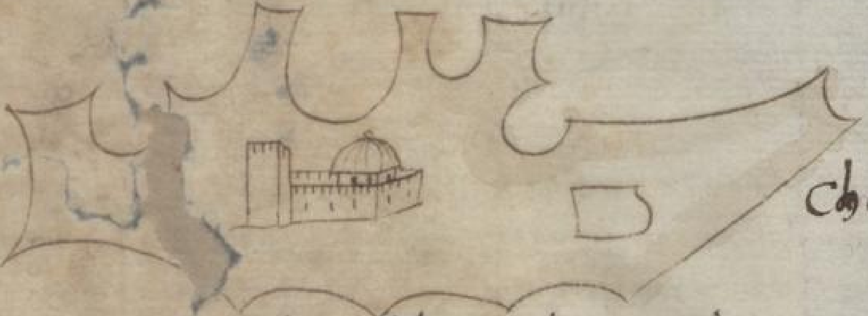
Chalchi

Capimus alias duas conuicinas insulas supradicte que schiati et scopoli dicte erant in egeo mari quarum prima x secunda xu circuit Milliaria harum quidem ollim dominus magne erat industrie et astutie nimis qui semel cum ad insulam euboiam nauigasset ad depredandum et in terra omnes descendisset ciues clam inuasere birremes et sic pirrate ad occisionem omnes peruenerunt :—

Schiati

Sropulo

Consurgitur coram dictis insulis scopulus sanctus elias dictus qui sublimioralys
ubique minatur in cuius cacumine ecclia parua insurgebat et ibi calogerus serviens
deo ad solem dum dormiret aquila credens ipsum ee brutu in eum descendit que cu
rapacibus ungulis occulos euulsit suos ille infinitu dolens 2 deu affectuose rogans
ad eum elias uenit 2 omnibus uidentibus socys occulos restaurauit suos: —

Sanct: elia.

Consequitur schiros insula que longa de trione ad meridiem in egeo mari lxx circuit
Miliaria portuosa nimis et pegaschu prospicit sinu q e nemorosa satis in mon
tibus toto / thetis achilis mater carpatij vatis vaticinio mor ta periturum filium si ad
bellum iret troianum ipm achilem in habitu femineo in . insula apud nicomedem
rege absc ondit hic qs solum deidamia regis filia dilectus et cognitus est et eam non
inuictam clam sororibus alys oppressit et ex ea filium habuit protinus aggreditur regem
at apiori testibus aris: hanc tibi ait nostri germana rector achiles: non ne uides ut torua
geris equidemque fratri: tradimus arma humeris arcumque animosa petebat 2c Et quia
nemorosa atque aspera tot 2 tanta sunt animalia multarum maneriei silvaria qd e mirum
q pauci sunt habitatores 2 in circuitu magna consistit / ea propter turchi eam sepe uisitant
sine habitantium timore in qua quatuor erant opida habitata e 2 nunc duo extant :—

Coram ducatu athenarum ad trionem euboia olim nunc egripos nominatur que con-
tingua continenti q[uam] pons in medio elongat cu[m] turre munitissima sub qua tam impetu
aquarum habetur bis in die q[uod] mirabile sagita uelocissima gravitat cum profunditate nimia
in capite pontis / Egripos ciuitas amplia et fertilis in partibus reputatur istis / quam nauplius
possidebat et pro uindicta filii sui palamedis q[ui] in castris grecorum proditorie occisus est
Vlixis astucia cepit omnem greciam circuire et regias intrare grecorum principum et ibi sua-
sionibus coniuges totum in adulterium quibuscumque poterant exhortabat et sic damna
ictam filii arbitratus est qui multi principes in reuersione ab amatoribus vxorum illorum
occisi sunt vltra hoc nauplius in caphareum montem conscendit et nocte accensa face greci de
troya redeuntes ad euadendam tempestate ad ignem in portu salubrem credentes intrar[e]
in letiferos scopulos perierunt et sic vindictam cepit de morte filii palamedis. in hac itaque
insula orfeus poeta vetustissimus claruit q[ui] dixit esse unum deum uerum et magnum qui
cuncta gubernat et q[uod] ante ipsum nihil sit sumptum et ab ipso sunt cuncta generata. Gorgias
etiam philosophus de hac fuit insula et magister socratis qui matris feretro natus dum ferebatur
ad sepulcrum subito vagitus infantis auditus est et fuit primus inuentor rethorice et co-
pleuit centum annos nec unquam a suo studio opere cessauit / fuit etenim neptunus pater
nauplii huius dominus que longa de oriente ad occidentem centum circuit milliaria et ccc in
circuitu ad trionem caphareus habet montem ubi aulis insula est in qua effigenia
agamenonis filia erat sacrificanda numini diane irate propter cerui mortem ut contra
troianos prosperos haberent uentos. sed miseratione numinis effigenia sublata cerua
supposita sacrificauit. Ad meridiem ciuitas est posita et a lumbardis usque nunc habitatis
qui diu huc uenere et hodie a uenetis possidetur

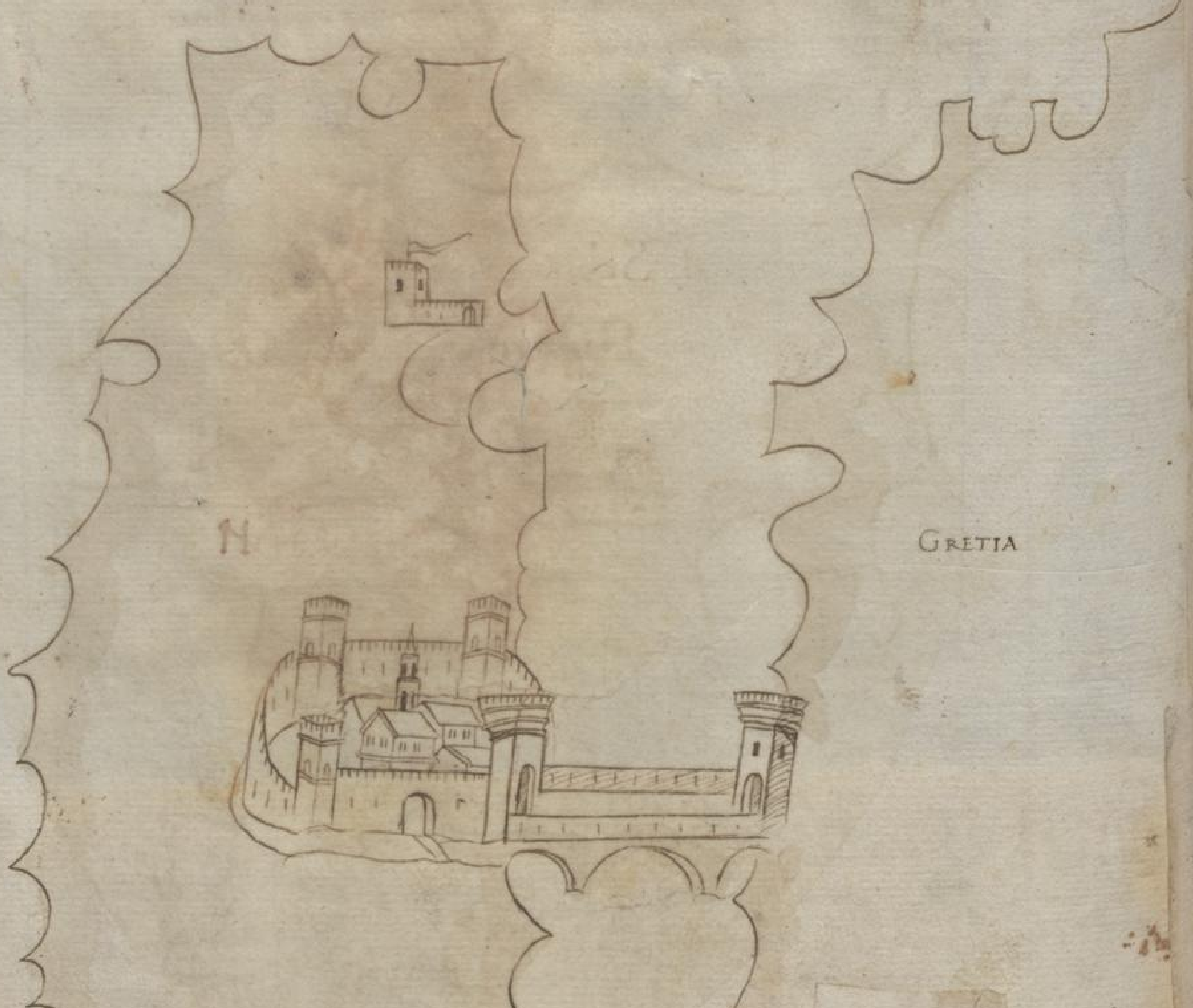

Christus a chrismate dicitur ergo a christo christiani vocamur quia chrismate unguimur
et greci neque chrisma neque oleum sanctum habent nisi quod baptizato puero in sindone
eum revolvunt et cum sale et oleo patrini circumdando fronte perungunt. Fuit itaque
finis a modo postquam insulas totum archipelagi in quatuor per eos annis timore expansi
etate nimia. Et ad Eginam hanc insulam ubi caput sancti georgii adoratur
in conspectu urbis athenarum venimus et hic naviculam nostre imbecille navigationi portu
future recreationis cum salute accepit.

Christophorus ego Anzerinus venerande pater primum tibi affectanter misi ut
noticia insule cicladum omnibus per te fuerit indicatum. Nunc vero postquam magis in
partibus perscrutatus fui secundam copiosiorem etiam tibi de scriptione volui adesinar
quod quando fessus extiteris sepe ad hunc librum animum possis iocundare tuum.